

SLOVENSKI

veščine

Izdajatelj, lastnik in založnik: Dr. Franc Petek, Velikovec. — Uredništvo in uprava: Celovec-Klagenfurt, Gasometergasse 10, telefon 56-24. Glavni urednik: Franjo Ogris, odgovorni urednik: Lovro Potočnik. — Tiska: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec-Borovlje. — Dopolni naj se pošiljajo na naslov: Celovec-Klagenfurt 2, Postfach 124.

Letnik XI.

Celovec, petek, 16. november 1956

Štev. 46 (760)

Skupnost izkoriščanih je ponosno prestala veliko preizkušnjo

V nedeljo, 11. novembra so bile na Koroškem volitve v ustanove kmetijske zbornice. Volivci so volili svoje zastopnike na štirih kandidatnih listah, med katerimi je lista Kmečke gospodarske zveze predstavljala najbolj zapostavljene in izkoriščane kmečke ljudi po vaseh in občinah Zilje, Roža, Gur in Podjune. Do zaključka redakcije izid volitev še ni uradno potrjen. Po podatkih, ki so zaenkrat na razpolago, so se volivci pri volitvah v občni zbor kmetijske zbornice odločili tako-le:

Kmečka gospodarska zveza	1.574 glasov
Kärntner Arbeitsbauernbund	4.376 glasov
Freiheitliche Bauernschaft	4.804 glasov
Kärntner Bauernbund	14.939 glasov

Po tej odločitvi volivcev bo imela Kmečka gospodarska zveza v občnem zboru kmetijske zbornice 1 zastopnika (doslej 2); Arbeitsbauernbund bo imel 4 zastopnike (doslej 5), Freiheitliche Bauernschaft 4 zastopnike (doslej 6), Bauernbund pa 15 zastopnikov (doslej 11).

Uspehu Bauernbunda na teh volitvah je predvsem vzrok, da je šel v volilno borbo z neresnično trditvijo, da so sadovi prizadevanja zbornice edino njegova zaslug. V resnici pa se Bauernbund za koristi delovnega kmečkega človeka nikoli resno ni zavzel, temveč le zaviral prizadevanja ostalih frakcij v zbornici. Po drugi strani je na najrazličnejše načine javno in podtalno strašil kmečke ljudi, ki zaradi preoblega dela ne morejo v potrebi meri sami ocenjevati ne razvoj v deželi in državi, še manj pa položaj v svetu. Za uspeh Bauernbunda in njegovih veleposestnikov pa je delal tudi drag propagandni aparat, ki ga pa bodo plačali kmečki volivci v prihodnjih petih letih.

V naših krajih, kjer je za volitve nastopala volilna skupnost Kmečka gospodarska zveza je napel Bauernbund vse svoje sile. Vzrok je dokaj enostaven. Zastopniki Kmečke gospodarske zveze so v zadnjih petih letih gledali početju Bauernbunda v zbornicah preveč na prste in so zahtevali v korist kmečkih delovnih ljudi več, kot je bilo Bauernbundu po volji. Obljuba, da se bodo tudi naprej enako borili za enakopravnost najbolj zapostavljenih in izkoriščanih predelov in kmečkih ljudi v deželi, pa je prestrašila veleposestniško gospodo. Napela je vse sile, da bi Kmečko gospodarsko zvezo razbila, z njo pa tudi zaplodke širše skupnosti kmečkih delovnih ljudi, ki so se pokazali v Bilčovsu, na Radišah in v Zvabeku. Arbeitsbauernbund, ki prav tako kakor KGZ zastopa koristi malih in delovnih kmetov, pa je po naših krajih vse premalo spoznal potrebo skupnega nastopa kmečkih volivcev na teh volitvah.

Kljub temu Bauernbundu ni uspelo, da bi razbil Kmečko gospodarsko zvezo. Njena zguba na glasovih po okrajih Beljak,

Celovec in Velikovec, v katerih območju je kandidirala, je manjša, kakor sta jo utrpela Freiheitliche Bauernschaft in Arbeitsbauernbund. Izid nedeljskih volitev ponovno izpričuje globoko zavest in zrelost kmečkih ljudi, ki so dali svoj glas in zaupanje volilni skupnosti Kmečka gospodarska zveza.

Zastopniki KGZ se bodo podprti od krajevnih kmečkih odborov še naprej lahko borili za našega kmečkega človeka in budili vest in odgovornost Herrenbaurom v kmetijski zbornici in okrajnih kmečkih zbornicah. Kmečka gospodarska zveza ima

zastopnike tudi v odborih okrajnih kmečkih zbornic v Beljaku (1), v Celovcu (1) in v Velikovcu (2). Močno pa je zastopana še v 26 krajevnih kmečkih odborih. Težka preizkušnja, ki so jo prestali v minuli volilni borbi kandidati Kmečke gospodarske zveze, pa jih je brez dvoma utrdila v svojem spoznanju, da bodo v prihodnjih letih kovali in širili skupnost od veleposestnikov in Bauernbunda zapostavljenih in izkoriščanih kmečkih ljudi širom naše zemlje za pravice, ki jim pripadajo na podlagi težkega dela in doprinosa za skupni blagor dežele in države.

Združeni narodi so zadnje upanje

Letošnje redno zasedanje Glavne skupščine Organizacije združenih narodov se je začelo prav v času, ko se zlasti na dveh področjih odvijajo resni dogodki, ki bi ob nadaljnjem usodnem razvoju lahko pomenili nevarnost za mir v svetu. Gre v prvi vrsti za položaj, ki je nastal po barbarskem napadu Anglije in Francije na Egipt, prav tako pa tudi dogodki na Madžarskem, ki jih na Zapadu načrtno izrabljajo v prozorne namene, v takih okoliščinah niso brez vsakih posledic.

Zato je razumljivo, da se je Glavna skupščina OZN že takoj v začetku bavila s temi dvema vprašanji ter jih končno sprejela tudi na dnevni red tekočega zasedanja. Prav tako pa je tudi razumljivo, da so zdaj oči vsega sveta uprte v New York, ker svetovna javnost le še od Združenih narodov pričakuje mirno ureditev nevarnih zapletljajev in s tem tudi zagotovitev nadaljnega miru. Upravičeno smatrajo sedanjo vlogo OZN za njeno najbolj resno preizkušnjo v času obstoja te mednarodne organizacije in bo od nje uspeha ali neuspeha v veliki meri odvisna tudi njena lastna usoda.

Medtem je postalo očitno, da sta Anglija in Francija s svojo oboroženo intervencijo v Egiptu doživeli polom na vseh področjih. Zato pa zdaj na vse mogoče načine skušata zavlačevati uresničitev

sklepov OZN, ki je sklenila umik anglo-francoskih čet z egiptskega ozemlja, kjer bodo zagotovitev miru prevzeli posebni mednarodni oddelki Združenih narodov. Če ti oddelki že več dni v Italiji čakajo na odhod v Egipt, je to le dokaz, da Anglija in Francija nikakor nista pripravljene, brez nadaljnega upoštevanja sklepe OZN. To pa bi lahko izzvalo nevarno zaostritev, ker so že številni tisoči prostovoljcev iz raznih dežel ponudili Egiptu svojo pomoč v boju proti anglo-francoskemu napadu, čemur bi nedvomno sledila tudi ustrezna protiakcija Zapada.

Madžarsko vprašanje so prav tako sprejeli na dnevni red zasedanja v New Yorku, čeprav se je madžarska vlada izrekla proti obravnavanju tega problema v OZN. Razmere na Madžarskem pa so slej ko prej nejasne, kar zlasti izkorišča neodgovorni hujskaški tisk. Tudi pri nas v Avstriji se v tej zvezi dogajajo stvari, ki niso vedno znak čuta odgovornosti in je celo ministrski svet smatral za potrebno, da je pozval tisk na stvarno poročanje o dogodkih na Madžarskem. Na drugi strani pa je bila v zvezi z madžarskimi dogodki izpostavljena napadom tudi avstrijska vlada in je tako avstrijski komunistični tisk kakor tudi tisk v nekaterih vzhodnoevropskih državah vedel poročati o tem, da je Avstrija kršila svojo nevtralnost.

Na Bližnjem vzhodu so zapadne velesile zgubile vse simpatije

V deželah Bližnjega vzhoda, posebno v arabskem svetu, so zadnji dogodki v Egiptu izpodkopali še zadnje simpatije do zapadnih velesil. Medtem ko Angliji in Franciji odkrito očitajo »umazano imperialistično vojno«, Američanom in njihovem predsedniku Eisenhowerju ne morejo odpustiti, da niso — čeprav da je bilo to v njihovi moči — preprečili napad Izraela na Egipt. Istočasno z napadi na zapadne velesile pa vedno bolj prihaja do izraza

nekako zadovoljstvo nad Sovjetsko zvezo in njenim ministrskim predsednikom Bulganinom, katerega pobuda da je edina rešila arabske dežele pred tem, da bi ponovno postale kolonialna ozemlja.

Posamezne arabske dežele so zaradi anglo-francoskega napada na Egipt prekinile diplomatske stike z obema zapadnima državama. Poleg tega so bili v Iraku in drugih deželah razstreljeni skoraj vsi angleški naftovodi in so se Angleži morali že baviti z omejitvijo potrošnje petroleja, medtem ko je osvobodilno gibanje na Cipru po napadu na Egipt povečalo svojo borbo proti Angležem, alžirski uporniki pa so pričeli novo ofenzivo proti francoskim četam.

Reakcija, ki jo je anglo-francoski napad na Egipt izzval v arabskem svetu, postaja vedno bolj usodna na Zapad. To je poudaril tudi neki jordanski poslanec, ki je dejal, da je zapadni vpliv na Bližnjem vzhodu zdaj za vedno zlomljen. Podobni glasovi pa se nevarno dvigajo tudi doma v Franciji in Angliji, kjer očitajo vladam obeh dežel, da sta s svojo pustolovščino v Egiptu izgubili tudi še zadnje postojanke na Bližnjem vzhodu.

Priprave za zakon k členu 7

Ministrski svet je na svoji zadnji seji poveril pravosodnemu ministru nalogo, da izdela osnutek izvršnega zakona k paragrafu 3 člena 7 avstrijske državne pogodbe. Ta določba predvideva rabo slovenskega in hrvatskega uradnega jezika pred uradi in sodišči na dvojezičnih ozemljih Koroške, Štajerske in Gradišanske ter namestitev dvojezičnih napisov na teh ozemljih.

Južnotirolske volitve brez večjih sprememb

Pri nedeljskih volitvah na Južnem Tirolskem ni prišlo do nobene večje spremembe in so posamezne stranke obdržale isto število sedežev, kot so jih imele doslej. Tako v bozenski kakor tudi v tridentinski provinci je znašala volilna udeležba nad 90 odstotkov.

V provinci Bozen (južnotirolski deželni zbor) je ponovno zmagala južnotirolska ljudska stranka (Südtiroler Volkspartei), ki je dobila 124.164 glasov ter 15 mandatov, kar pomeni, da se je njen delež na skupnem številu glasov zmanjšal samo od 64,8 na 64,4 odstotkov. Drugo mesto so spet zasedli krščanski demokrati s 27.668 glasovi in 3 mandati; neofašisti, levi socialisti, socialni demokrati in komunisti so dobili po 1 mandat, ostale stranke, med njimi tudi druga nemška lista, ne bodo zastopane v novem deželnem zboru.

V provinci Trident so dobili krščanski demokrati 18 mandatov, združeni socialisti 4 mandate in ljudska stranka, komunisti, socialno gibanje ter liberalci po 1 mandat.

Medtem ko je južnotirolska ljudska stranka obdržala v južnotirolskem deželnem zboru svojo absolutno večino bo v novem pokrajinskem svetu za Bozen in Trident naslednje zastopstvo: krščanski demokrati 21, južnotirolska ljudska stranka 16, levi socialisti in socialni demokrati 6, komunisti 2, neofašisti 2 in liberalci 1 mandat.

Občinske volitve v Innsbrucku

Pri občinskih volitvah v Innsbrucku zadnje nedeljo so ponovno volili 20 izmed 40 občinskih odbornikov. Na podlagi izida teh volitev so dobile tri različne OVP-jevske liste skupno 26 060 glasov in 10 mandatov, socialisti 20 510 glasov in 7 mandatov, FPÖ pa 10 066 glasov in 3 mandate. Komunisti, ki so imeli v starem odboru še svojega zastopnika, so tokrat dobili le 989 glasov in so ostali brez mandata, tako so zgubili svoje dosedanje švedsktvo tudi »Parteifreie«, ki so dobili 1396 glasov.

V primerjavi z letom 1953 je OVP pridobila za 2770 glasov, medtem ko so ostale stranke razen FPÖ utrpel večje ali manjše izgube, kar je prišlo posebno občutno do izraza pri KP, ki je zgubila okoli 50 odstotkov svojih glasov iz leta 1953.

Novi občinski odbor v Innsbrucku bodo sestavljali zastopniki naslednjih strank: OVP (različne liste) 18, SPO 15 in FPÖ 7, kar pomeni, da je pridobila OVP dva mandata na račun KP in »Parteifreies«, ostali dve stranki pa sta obdržali dosedanje zastopstvo v občini.

Porast glasov nemških socialistov

Zadnje nedeljo so bile v zapadnonemški deželi Rheinland-Pfalz občinske volitve, pri katerih so dosegli posebno socialisti lepe uspehe. Svoj delež na skupnem številu glasov so napram letu 1952 povečali za 6,2 % ter so ostali le še za poldrug odstotek za najmočnejšo stranko v deželi. Krščanski demokrati so dobili tokrat 682 026 glasov ali 41,1 %, socialisti 655 445 glasov ali 39,6 %, Svobodna nemška stranka (FDP) pa je dobila 204 047 glasov, kar pomeni, da je napram letu 1952 zgubila 45 315 glasov in se je njen delež v odstotkih zmanjšal od 16,1 na 12,3 %.

Podoben razvoj so pokazale tudi občinske volitve v treh drugih zapadnonemških deželah dva tedna poprej, kjer so socialisti prav tako zabeležili največji porast glasov.

Našim volivcem in zaupnikom!

Nad 1.500 kmetov in najemnikov je pri nedeljskih volitvah dalo zaupnico listi Kmečke gospodarske zveze. Od skrajnega Brda pri Smohorju pa do obmejnih Libuč stojijo stebri naše kmečke značajnosti in neupogljivosti. Ne motorizacija volitev od strani večinskih strank, ne volilne obljube njihovih govornikov in tudi ne prikrite grožnje Kärntner Bauernbunda niso omajale zvestobe naših kmetov in najemnikov.

Za to jasno zaupnico izreka Kmečka gospodarska zveza volivcem svojo iskreno zahvalo. Hkrati se zahvaljuje vsem, ki so še s svojim dodatnim delom pripomogli do častnega izida nedeljskih volitev.

Naloga izvoljenih mandatov Kmečke gospodarske zveze bo, da z vsemi svojimi silami podprejo interese njenih volivcev in jih zastopajo v vseh odborih, v katere so izvoljeni, in tudi v javnosti. Poklicni organizaciji našega kmetijstva bosta njihovo delo podpirali in še v samopomoči služili vsestranski dobrobiti naših kmečkih ljudi.

Kmečka gospodarska zveza

Resnica — resnici na ljubo

Resnici na ljubo najprej ugotavljamo, da naš list nima navade, da bi se spuščal v debato s katerim koli cerkveno-verskim listom. Slovenski vestnik spoštuje vsako pošteno versko prepričanje in se še nikdar ni vtikal v cerkveno-verske stvari. Isti resnici na ljubo pa je treba tudi povedati, da zadnja »Nedelja« ni storila izjeme, ko v celostranskem članku, iz katerega vsak lahko razbere, da ni bil napisan iz dobre vesti, skuša med slovenskimi verniki ustvariti napačno in izmaličeno mnenje o Slovenskem vestniku. Vsi slovenski verniki namreč vedo, da »Nedelja« ne dela tega tokrat šele prvič, marveč že od časa političnih volitev leta 1949 naprej. Če se kdo ravna po besedi sv. pisma: »Udari pastirja in razkropile se bodo ovce«, tedaj gotovo celovško škofijstvo, ordinariat in »Nedelja«, ki so skušali z razglašanjem prekletstva nad vodstvom napredne organizacije koroških Slovencev in njenimi kandidati pri volitvah zbegati verne slovenske volivce, omajati njihovo narodno zavest in jih speljati v nazadnjaške vode OVP in njenih priveskov. Tudi tokrat ni bil le slučaj, da je »Nedelja« neizzvana napadla naš list prav v času kmečkoborskih volitev in s tem očitno pokazala, »kam pes taco moli«.

Ko smo pred enim mesecem v našem listu poročali, da je pravni zastopnik celovške škofije pred sodiščem javno izjavil, da je krška škofija nemška in smo s tem v zvezi samo osvežili spomin na nekatera splošno znana dejstva iz preteklega in sedanjega časa, dejstva, ki pa so po tej izjavi škofijskega zastopnika le še

bolj razumljiva, se nam niti sanjalo ni, da se je celovški škof po lanski desetletnici škofovanja letos spet pripravil na desetletnico. Ze ob njegovi lanski desetletnici smo zapisali, da se mu zavedni koroški Slovenci nimamo kaj zahvaljevati in se »Nedelja« takrat tudi ni razburjala, ko

smo z navedbo približno istih dejstev tudi povedali, zakaj. Če pa jo je tokrat le motilo, se ne bi smela razburiti nad našim listom, ki — kakor smo izrecno poudarili — ni iz rokava stresel trditve, da

je Cerkev na Koroškem nemška, marveč bi se morala spraviti nad cerkvenega zastopnika, ki je bil tako nepreviden, da je javno povedal, da je krška škofija nemška. Da pa je krška škofija istovetna s Cerkvijo na Koroškem, pa menda tudi »Nedelja« ne more utajiti — resnici na ljubo seveda.

Če je »Nedelja« prepričana, da je njen varovanec brez greha, in če ji ni všeč, da se javno pove, da je Cerkev na Koroškem nemška, zakaj potem tedaj ni vrgla prvi kamen na zastopnika krške škofije, ki je to javno pred sodiščem izjavil, namesto da ga meče na naš list, ki je o tej izjavi samo poročal.

Zgodovinsko resničnih dejstev o zadržanju celovškega škofijstva do koroških Slovencev v preteklih desetletjih do danes se ne mogoče spraviti s sveta z izreki iz sv. pisma, pa tudi ne z mrtvimi pričami. Če naš list ne bi imel pietete in spoštovanja do mrtvih, bi lahko povedal marsikakšno od rajnega prelata Podgorca o celovškem ordinariatu izraženo mnenje, ki bi samo še bolj živo podkrepilo to, kar smo napisali. Toda pustimo mrtve v miru počivati, saj je med slovenskimi verniki pa tudi duhovniki še dovolj živih prič, ki vedo, da je vse res, kar smo zapisali o celovškem škofijstvu in ki nam

(Nadaljevanje na 8. strani)

Pravica, ki ni pravica

Pod zgornjim naslovom je objavil ugledni ljubljanski časopis za politična, gospodarska in kulturna vprašanja »Naši razgledi« daljši članek o koroški problematiki, iz katerega ponatiskujemo med drugim:

Zadnji čas so poročali naši časopisi, da je na Dunaju na delu komite ministrov avstrijske vlade, ki mu je poverjeno, da pripravi uredbo za izvajanje čl. 7 avstrijske državne pogodbe — tistega člena, ki je namenjen zaščiti obstoja in razvoja narodnih manjšin v Avstriji. Z veliko in utemeljeno zaskrbljenostjo opozarjajo naši listi na nekatere značilne posebnosti teh priprav.

Najprej na to, da se ta ministrski komite ukvarja, vsaj za zdaj, samo s šolskim vprašanjem. To je resnično čudno, saj vendar čl. 7 zagotavlja manjšinam še celo vrsto pravic, ki jih doslej niso uživale — vsaj slovenska manjšina na Koroškem ne. Če bi bili nezaupljivi, bi se vprašali, ali ni morda ravno to vzrok, da se bo odločalo le o šolstvu: kajti če bi se lotili drugih vprašanj — rabe slovensčine po uradih, dvojezičnih napisov, prepovedi šovinističnih germanizatorskih organizacij itd. — bi bilo le treba Slovencev dati kaj več, kot imajo zdaj — ko nimajo ničesar; pri šolstvu se pa dá tudi kaj vzeti... (Ne da bi tu mnogo imeli, in kar imajo, je dober del samo na papirju, toda nekaj okrniti se le dá.) In če se že začneja s šolstvom, zakaj ne s srednjim šolom, ki jo manjšina tako nujno potrebuje, ali z nadzorno oblastjo za slovensko šolstvo, kar vse manjšini po čl. 7 izrecno pripada?

No, priznajmo: vsi ti, sicer zelo utemeljeni »zakaj« so spričo koroške stvarnosti skoraj čisto retorična vprašanja: vsi slutimo in več kot slutimo, zakaj se začneja z osnovno šolo. Šolska uredba iz leta 1945 gotovo ni idealna rešitev vprašanja slovenske manjšine, ker je slovenski pouk — tudi tam, kjer se res podaja v smislu te uredbe — odločno premalo intenziven in ekstenziven; toda koroški Slovenci jo danes želijo obraniti, ker ima, kakor znano, dve dobri črti: zajema določeno in enotno ozemlje, ki, če že ne popolnoma, pa vsaj v precejšnji meri obsega s Slovenci naseljeni del Koroške; in zajema vse slovenske otroke na tem ozemlju, preprosto na ta način, da zajema sploh vse šoloobvezne otroke tega ozemlja. Ta uredba je od trenutka dalje, ko je pariški sklep velesil leta 1949 zagotovil Avstriji stare meje tudi na Koroškem sektorju, tarča besnih napadov šovinističnega dela koroškega nemštva ali nemškutarstva; pa tudi tarča neumestne kritike iz ust nekaterih avstrijskih uradnih oseb. Ni mogoče, da tega ne bi spravljal v zvezo s čudnim začetkom izvajanja člena 7 na sedanjem zasedanju ministrskega komiteja na Dunaju. — Seveda bi bilo groteskno, če bi se zaščita manjšine, priznavanje in uveljavljanje novih pravic, začela s tem, da se okrne tisto malo, kar ima manjšina sedaj. Kaj takega ne bi samo napravilo neznošno mučen vtis v Jugoslaviji, temveč bi morda vendar izzvalo primerno pozornost tudi drugod, kjer sicer niso posebno tankočutni za usodo manjšin. In ali se ne bi utegnila še Italija pohujšati, ki ji imajo ravno v zadnjem času Avstriji toliko očitati glede ravnanja z nemško manjšino v Gornjem Poadižju (ali Južni Tirolski)? Morda bi

bilo v interesu same Avstrije, če bi njeni voditelji mislili na to.

»Pravica staršev« je eno tistih gesel, ki ima svojo absolutno demokratično vrednost, če bi se izvajalo v optimalnih razmerah, kjer ga ne bi nič kvarilo in maličilo in kjer bi bilo naravni izraz naravnega stanja. Drugače postane orodje in orožje krivice, nasilja. Če sta na primer med starši dve skupini in dve tendenci, od katerih ena iz objektivnih vzrokov ne more izražati svojega mnenja prosto, neogroženo in v celoti, medtem ko je druga ekonomsko, socialno in kulturno privilegirana, tedaj mora dati zasliševanje staršev povzročen rezultat. Če je ena stran številčno ojačena z dolgotrajnim načrtnim naseljevanjem tujega žoljca, sistematično izvajanim z namero, spremeniti narodnostni značaj dežele, potem je naknadno preizkušanje, katerih staršev je več — hinavstvo in krivica. Na Koroškem je avtohtono prebivalstvo do konca 60. let prejšnjega stoletja, ko Nemcev na tem ozemlju razen po mestih skoraj ni bilo, množično in prek svojih zakonitih zastopnikov zahtevalo slovenske šole: deželna in državna oblast jim jih nista dali. Danes, ko je utrakovistična oziroma nemška šola v dobrih desetletjih omrtvičila živo narodno zavest enega dela Slovencev in ko so germanizatorske organizacije naselile trume tujcev po južni Koroški, danes te nove starše zaslišujejo, da bi po njih želji zatrli zadnje ostanke v šoli. Pravica?

Odušnost uveljavljanja te »pravice« se po kaže še očitneje, če si predočimo, za kaj pravzaprav gre. Ni imamo ob šolski ureditvi na Koroškem eno željo, en cilj: da se vsak slovenski otrok v šoli seznanji tudi s pismeno obliko svojega jezika, da prejme osnove znanja v materinščini, skratka da osnovna šola vsaj z minimumom slovenskega pouka zajame vse slovenske otroke. Pokazalo se je, da v koroških razmerah to ni drugače dosegljivo, kot da se vsi šoloobvezni otroci vključijo v tip šole, kjer se vsaj v prvih razredih poučuje v obeh jezikih: kakor hitro bi se za uvrščanje otrok v »slovensko« šolo pričakovala in zahtevala javna izjava staršev, bi skrb za ekonomski obstoj, strah pred preziranjem, kulturni pritisk itd. povzročili, da bi ostal dober del slovenskih otrok brez pouka v materinščini. To je posledica dolgotrajnega germanizacijskega nasilja, in zavest o tem je bila celo v koroški deželni upravi vsaj leta 1945 tako jasna in težka, da je v prizadevanju, da dokaže nacionalno pravičnost, uveljavila sedanjo šolsko uredbo, ki vključuje v isto šolo vse otroke, bodisi slovenskih ali nemških staršev, in tako vsaj na papirju jamči vsem slovenskim otrokom nekaj slovenskega pouka. Zdjaj naj se to spremeni, dasi ni niti najmanjše nevarnosti, da se ob sedanji šolski uredbi en sam nemški otrok prelevi v Slovenca, in dasi je ogromna nevarnost, da se slovenski otroci še bolj odtujijo svojemu narodu, če ne bodo imeli niti tega bore malo slovenskega pouka kot sedaj. In to zato, ker se nemški starši baje boje, da bi se njihova deca poslovenila ali vsaj »mučila« s slovensčino. Ne samo, da se v tem rezoniranju zrcali stara nadutost in šovinizem — bistveno je to: ni jim glavni namen »zavarovati« svoje otroke, temveč: čim bolj onemogočiti, da slovenski otroci pridejo v dotiko s slovenskim poukom.

PO ŠIRNEM SVETU

Aman. — Jordanski kralj Husein je v nedeljo izdal spricho možnosti agresije na Jordanijo odlok o ustanovitvi enotnega javnega odpora. Te enote prostovoljcev, starejših od 18 let, bodo pod poveljstvom jordanske vojske. Jordanski prosvetni minister je pozval študente, naj se udeležujejo vojaških vaj, da bi bili pripravljani, ob morebitnem napadu sodelovati v bojih.

Zeneva. — Mednarodni Rdeči križ je koncem preteklega tedna poslal prva zdravila kot pomoč egiptovskemu narodu. Z letali so prepeljali v Egipt okoli pet ton zdravil, ki bodo na razpolago osebam, ki so bile ranjene v bojih proti britanskim, francoskim in izraelskim napadalcem.

Atlantic City. — Admiral ameriške mornarice Mummy je povedal, da bila ameriška mornarica do leta 1958 dobila letalonosilko na atomski pogon. Dodaja, da je atomska podmornica »Nautilus« doslej prevozila 150.000 milj in da izredno dobro deluje.

Varšava. — Predsednik poljske vlade Cirankiewicz je poslal indijskemu predsedniku Nehruju brzojavko, v kateri mu sporoča, da ne bo mogel novembra vrniti obiska Indiji. Cirankiewicz pa je izrazil mnenje, da bo lahko obiskal Indijo v poznejših mesecih, ko bo položaj v državi zopet popolnoma miren.

New York. — Etiopska vlada je sporočila Združenim narodom, da se je odločila dati poveljstvu mednarodnih čet na Srednjem vzhodu nekaj svojih čet, ki naj pomagajo pri ureditvi položaja v tem delu sveta.

Belfast. — V nedeljo so neznani storilci razstrelili šest carinaric na državni meji med britansko Severno Irsko in Irsko samostojno republiko. Ljudi pri tem ni bilo ranjenih. Domnevajo, da je bilo vse to delo irskih nacionalistov, ki so po dejanju spet zbežali v Irsko republiko.

Washington. — Predsednik vlade Združenih držav Amerike Eisenhower je odgovoril na predlog švicarske vlade, naj bi sklicali konferenco predsednikov vlad ZDA, Velike Britanije, Francije, Sovjetske zveze in Indije, na kateri naj bi razpravljali o položaju na Bližnjem vzhodu. V odgovoru je rečeno, da bi bile ZDA bolj za to, da bi v sedanjem položaju obravnavali mednarodno krizo v OZN, ne pa na konferencah velikih sil.

Kairo. — Koncem preteklega tedna je imel predsednik egiptovske republike Gamal Abdel Naser na množičnem zborovanju v Kairu govor, v katerem je obtožil Veliko Britanijo in Francijo, da sta se z Izraelom dogovorili o napadu na Egipt. Predsednik Naser je govoril o celotnem poteku bojev. Dejal je, da bo Egipt tako dolgo zadrževal vzpostavitev plovbe po prekopu, dokler se ne bo umaknil zadnji sovražni vojak z egiptskega ozemlja.

Peking. — Burma in Ljudska republika Kitajska sta dosegli sporazum o umiku kitajskih čet s spornega obmejnega ozemlja med obema deželama, kar bo vsekakor vodilo do izboljšanja odnosov med obema azijskima deželama.

Moskva. — Predsednik Vrhovnega sovjeta ZSSR Vorošilov in predsednik Sveta ministrov Bulganin sta poslala predsedniku Eisenhowerju čestitke ob njegovi ponovni izvolitvi za predsednika ZDA. V čestitkah so izražene želje za uspeh v njegovem delu ter za krepitev prijateljskih stikov med obema narodoma in obema državama.

London. — Vlada Slovske Arabije je obvestila britansko vlado, da bo takoj prenehala preskrbovati britanske ladje s petrolejem in da v prihodnje ne bo dovolila britanskim tankerjem, da bi natovarjali petrolej v lukah Saudske Arabije.

Zürich. — Švicarska armada je imela v vzhodni Švici manevre, ki so trajali tri dni. Pri manevrih je sodelovalo 30 tisoč mož. Manevre so prvič prenašali tudi po televiziji, tako da so vojaški opazovalci lahko spremljali ves potek manevrov pri televizijskih aparatih.

GOSPODARSKI DROBIŽ

Prizadevanje za skupni evropski trg

Posebna delovna skupina v OECE je začela proučevati vprašanje asociacije med Carinsko zvezo, ki je nameravana med 6 državami-članici medvladnega odbora v Bruslju (Zahodna Nemčija, Belgija, Francija, Italija, Luksemburg in Nizozemska) in drugimi državami-članici OECE. Med drugim bo zasedanju OECE, ki se bo ukvarjalo s tem vprašanjem, predlagana ustanovitev posebnega pasu za trgovanje med državami-članici carinske unije in drugimi državami OECE.

Željena industrija na Kitajskem

V LR Kitajski so začeli graditi 6 velikih tovarn sladkorja, ki bodo lahko proizvajale letno 350 000 ton sladkorja. Prva izmed teh tovarn bo začela obratovati že v nekaj mesecih, ostale pa bodo dogradili v teku prihodnjih let.

Novi gradbeni material — bims

Ko se ostanki iz visokih peči ohladi in s posebnim postopkom zdrobe, se dobi surovina za nov gradbeni material, ki se imenuje »bims«. Prvi proizvajalec tega novega gradbenega materiala je Avstrija. Prednost zgradb, zgrajenih iz bimsa, je v tem, da so njihovi zidovi, debeli 25 do 30 cm, prav tako odporni kot zidovi iz opeke, debele 45 cm. Hiše, zgrajene iz bimsa, morajo imeti ogrodje iz armiranega betona.

Izvoz namiznega grozdja

Svetovni pridelek namiznega grozdja znaša okrog 25 do 30 milijonov stotov. Od tega pridelava Italija sama okrog 10 % ali nekaj več kot 2.500.000 stotov. Računajo, da je letos izvozila Italija okrog 1 milijon stotov ali okrog 150.000 stotov več kakor lani. Letošnji izvoz grozdja se je povečal zaradi večje potrošnje italijanskega grozdja v Nemčiji, Švici in na Švedskem.

Knjige, ki spadajo v vsako slovensko hišo

POHITITE Z NAROČILOM!

1. Koledar Slovenske prosvetne zveze za leto 1957;

2. France Bevk: »Iskra pod pepelom«, zgodovinska povest iz časa kmečkih uporov na Tolminskem;

3. Beno Zupančič: »Mrtvo morje«, povest, katere nenavadni dogodki se razpletajo na ladji med Dubrovnikom in Avstralijo;

4. Ivan Ribič: »Kala«, napeta mladinska povest o psici Kali, ki bo prav gotovo postala slovenska Lassi;

5. Dr. Miroslav Zei: »Morja in njihovi zakladi«, poljudnoznanstveno delo o čudovitem vodnem in podvodnem svetu, o vrtu, kjer človek samo žanje in nič ne seje.

Knjige stanejo v skupni zbirki 25.— šilingov. Naročite si jih že sedaj pri krajevnih Slovenskih prosvetnih društvih. Proti doplačilu si lahko naročite tudi brošuro Lojze Ude: »Teorija o vindišarjih«, ki jo je izdala Slovenska prosvetna zveza v Celovcu.

V tej številki pa nekaj več besedi o mladinski povesti Ivana Ribiča: »Kala«.

Povest je napisana napeto in z dogodki, ki se vrstijo skoraj s filmsko naglico, pa vendarle jasno in razumljivo. Pisatelj nadvse zanimivo pripoveduje o ovčarski psici, ki se je skotila z docela črno dlako, zaradi česar jo je gospodar ukazal utopiti v reki. Rešil jo je mladi Franjo in jo odnesel v hribe, kjer je odrasla. Tam je zvesto čuvala edino premoženje Franja in njegovega deda — malo čredo ovc in koz. V neomejeni zvestobi do človeka-prijatelja se je neustrašeno borila proti

njegovim sovražnikom: medvedom, volkovom in ljudem. Da, tudi proti ljudem. Ne sicer proti domačim, toda vendarle proti ljudem. Prišla je vojna in z njo grozote, ki so Kali spremenile življenje v zatišju planin. Oddelek tujih vojakov je prišel plenit drobnico, čemur pa sta se pastirja uprla. Kala je v obrambi gospodarjev napadla vojake in tu se prične golgota tudi za psico Kalo, ki spozna vojne grozote in zaradi njih že skoraj izgubi zaupanje v človeka.

Werner Berg razstavlja na Dunaju

V četrtek preteklega tedna je bila na Dunaju v Belvederu otvoritev umetniške slikarske razstave dr. Werner Berga, ki velja za enega najuspešnejših koroških slikarjev. Razstava obsega 33 oljnatih slik, ki so nastale v zadnjih letih. Poleg tega razstavlja umetnik številne lesoreze in študije.

Snov za svoje ustvarjanje zajema umetnik iz svoje okolice, v kateri živi. Tako slika koroškega človeka, slika naravo,

svoj vrt, polja in živali ter svoje posestvo. Clobok vtis napravijo na človeka njegove slike iz bolnišnice, ko umetnik slika svoje sosede. Veliko je delo, ki ga opravlja dr. Berg na svojem posestvu, kjer navidezno živi samotarsko življenje. Ni pa samotar, kar dokazuje njegova povezanost z vsem svetom, saj je v zadnjem času bil zastopan na najrazličnejših razstavah v Evropi pa tudi izven nje. Vseprisod so občudovali njegovo globoko umetnost, ki ima stvarno in trdno podlago.

Pojasnilo za nepojasnjene razmere ... ?

Z večernim vlakom iz Celovca v Rož

Živimo v času tehnike in je motorizacija zajela tudi naše podeželske kraje, tako da so skoraj že redke družine, v katerih še ne bi imeli motornega vozila. Zato danes ni več za nikogar poseben dogodek, ko se vsede na motorno kolo ali celo v avto. Vendar pa je slej ko prej nekaj posebnega voznja z javnim prometnim sredstvom, z vlakom ali z avtobusom. Kajti taka voznja je za vsakega, ki med sopotniki sedi z odprtimi očmi in ušesi, lahko neusahljiv vir novic in najrazličnejših vesti o vsem in od vseprisod. Tukaj pripovedujejo o družinskih dogodkih, tam se pogovarjajo o gospodarskih problemih; eni se menijo o razvoju v deželi in državi, drugi pa obravnavajo svetovno politiko. Res, neizčrpne so zaloge in komaj preneha eden, da bi spet zajel polna pljuča zraka, se hitro vključi drugi, ki je poprej zaman čakal, da bi se pridružil razgovoru. Kajti nihče ne bi hotel zamuditi priložnosti, da bi svoje vesti in novice posredoval čim širši publiki.

V tej čudni tekmi, v kateri odnese zmagajo nedvomno tisti, ki ima posebno ostro nabrušen jezik, se pestro vrstijo resna razmotrivanja in veseli dvotipi, resničnim doživljem sledijo izmišljotine in neredke so več ali manj nedolžne laži, ki še posebno poživijo edinstveni mozaik izmenjave misli. Ni pa seveda vse, kar se sliši v slučajno zbrani družbi sopotni-

kov, le veselega in lahkega značaja; mnogo je namreč slišati tudi razgovorov, ki so polni resnosti in važnosti, ker se njih vsebina nanaša na vprašanja, ki so lahko velikega pomena za posameznika ali za skupnost. In o enem takem razgovoru bi rad povedal nekaj besed tudi na tem mestu.

Še ni dolgo tega, ko sem se bil odločil za obisk pri znancih v zgornjem Rožu. Zanimal sem se, kako je s prometnimi zvezami ter zvedel, da je zvečer sploh le ena sama možnost: vlak, ki pelje iz Celovca ob 18.35 uri. Kot priložnostni vozač se jasno nisem zanašal na zadnje trenutke pred odhodom vlaka, marveč sem že ob kakih šestih krenil proti kolodvoru. V veliki hali mi je pogled nehote ušel proti stenam, ki jih pokrivajo znamenite freske in bilo mi je, kakor da so me obšle temne slutnje. Toda pozneje se je izkazalo, da je bil to šele začetek in da bodo moje slutnje postajale vedno bolj temne.

Iz voznega reda sem povzel, da stoji vlak za Rož na tretjem peronu, torej sem svoje korake usmeril po dolgem prehodu pod tračnicami. Ta prehod je res moderno urejen in dobro razsvetljen, da ima človek vtis, kakor da bi se nahajal v lepi plesni dvorani. Zato pa sem bil toliko bolj razočaran, ko sem prispel na tretji peron, ki se je sramežljivo skrival v tajinstveni temi; razsvetljevale so ga le tri

ali štiri žarnice, ki so razširjale komaj toliko svetlobe, da sem po daljšem tavanju končno le našel stopnice in vrata v vagon. In glej! Tudi luči v vagonih še niso bile prižgane. Kot miren človek sem se v popolni temi splazil do prve klopi, se vsedel in, vdajajoč se v temno usodo, čakal nadaljnjih dogodkov. Okoli mene pa so se dogajale stvari, ki so me spominjale na divjo jago, o kateri sem slišal iz starih koroških narodnih pripovedk; šum, ropot in kričanje, ki so me obdajali, namreč niso bili nič manjši, ko so številni šolarji spremenili nerazsvetljen vlak v eno samo igrišče. Po dolgem čakanju, med katerim sem prestrašen pričakoval trenutek, ko se bo razletela prva šipa v oknu (še danes se čudim, da je ostalo vse tisto divjanje brez večjih posledic), se je končno nekdo spomnil, da je treba prižgati luči.

Vlak se je polagoma napolnil in tudi k meni so prisledli še trije potniki. Med poznejšim razgovorom sem zvedel, da se vsi trije dnevno vozijo na delo v Celovec in da imajo z vožnjo že vse mogoče izkušnje. Prvi je bil po poklicu ključavničar, drugi mi je pravil, da je zaposlen kot državni uradnik, tretjega pa je že na prvi pogled izdajala njegova železničarska uniforma. Medsebojni pogovor, v katerega sem tudi jaz tu in tam vrgel kako besedo, (Nadaljevanje na 4. strani)

KULTURNE DROBTINE

Program Salzburškega festivala za leto 1957

Leta 1957 bodo na Salzburškem festivalu, ki ga predstavlja kot umetniški vodja Dunajske opere Herbert von Karajan, izvedli vrsto oper, ki jih bodo dirigirali znani in svetovno priznani dirigenti. Od klasičnih del bodo na sporedu: »Figarova svatba«, »Beg iz seraja«, »Fidelio«, »Falstaff«, »Elektra«, od novejših del pa bodo verjetno uprizorili »Solo za žene« sodobnega avtorja Liebermanna. V dramskem delu bodo razen običajnega »Slehnika« uprizorili še dve drami, med njimi eno moderno, predvidevajo pa tudi gostovanje tujega dramskega ansambla. Od osmih simfoničnih koncertov, ki jih bosta izvajali dunajska in berlinska opera, bodo trije posvečeni Mozartu.

Prvi jugoslovanski knjižni sejem

Začetkom novembra je bil v Zagrebu odprt prvi jugoslovanski knjižni sejem. Pokroviteljstvo nad njim je prevzel predsednik republike Tito.

Jugoslovanski izdajatelji so na sejm razstavili 12 tisoč knjig. Skupno število izdanih knjig od osvoboditve do danes pa znaša približno 50 tisoč različnih knjig, ki so večinoma že razprodane. Na sejm so vsi jugoslovanski izdajatelji znižali cene, in obiskovalci sejma lahko kupujejo knjige mnogo ceneje.

Nekaj o jugoslovanski kinematografiji

Letos je sodelovala jugoslovanska kinematografija na filmskih festivalih v Cannesu, Berlinu, Montevideu, Karlovih Varih, Edinburghu in Damasku, tedne jugoslovanskega filma pa so priredili v Sovjetski zvezi, Bolgariji in Italiji.

Podjetje »Avala film« je doslej izvozilo naslednje jugoslovanske filme: »Anikini časi«, »Bila sem močnejša«, »Ciganka«, »Rdeči cvet«, »Čarobni meč«, »Krvava pot«, »Nezvestoba«, »Občinski otrok«, »Pesem s Kumbare«, »Zasledovanje« in »Sumljivi človek«. Razen tega je podjetje »Avala film« prodalo na tuje še 16 filmov, ki pa so bolj kratki. Zveza filmskih delavcev Jugoslavije šteje 397 članov.

Inozemski praktikanti in študenti v Zahodni Nemčiji

V Zahodno Nemčijo prihaja vedno večje število tujih praktikantov in študentov. V gospodarstvu dela okoli 4000 do 5000 mladih ljudi iz inozemstva. Poleg njih se je letos vpisalo na zahodnonemške univerze okoli 7000 tujih študentov. Med inozemskimi študenti je največ Jugoslovancev, namreč 674, za njimi so zastopane Avstrija s 618, Finska s 613 in Švedska s 574 študenti.

Lojze Ude:

TEORIJA O VINDIŠARJIH

(Osnutek kritične razprave)

Duhovna podoba Slovenca — „Windischer-ja“, vsaj nekaterih najizrazitejših, je s to filozofijo, kakor jo razvija Schumy, dobro očitana. Rasti s prirodnih osnov svojega jezika, kulture, je za take ljudi nesmisel, je protinaravno. Naravno pa je ne se upirati pomenu, zavreči svoj materinski jezik. V ljubezni in zvestobi do svojega jezika, do vseh s katerimi te ta jezik veže, upirati se številni in materialni premoči ter nasilju, je nespametno. Pametno pa je renegatstvo. „Tak je pač zakon razvoja“. Schumy in njemu podobni „Windische“ zagovarjajo zakon džungle tudi za odnose med ljudmi, jeziki, narodi. To je darvinizem, zelo surovo prenešen na odnose med jeziki, narodi, življenjska filozofija nemškega liberalnega meščanstva. To je duh, v katerem uspeva potujčevanje, je potuha imperialismu. V tem duhu so povezani nemško-avstrijski nacionalisti Wuttejevega kova ter del „Windische“ (kakor bomo pozneje videli številčno zelo težko določljiv) med seboj proti vsem tistim, ki imajo rast iz osnov svojega jezika, kulture, za svojo najelementarnejšo prirodno pravico. To je „kulturalna“ povezanost velikega dela nemško-avstrijske družbe z delom

takoimenovanih „Windische“ v koroškem prostoru. To je tudi glavna vsebina njihove „nacionalne“ zavesti. Ta zavest je v nasprotju z objektivnim dejstvom materinskega jezika in njegovega položaja v koroških razmerah, v nasprotju s tistimi zahtevami zdrave kulturne rasti, ki se priznavajo po vsem kulturnem svetu. Ne more biti nobene prave, zdrave nacionalne zavesti v nasprotju z materinskim jezikom in ne more biti resnične kulture pri tistih, ki zaničujejo materinski jezik kogarkoli ali celo svoj materinski jezik. Švicarska nacionalna zavest, s katero nekateri tako radi primerjajo koroško domovinsko zavest, je pač čisto nekaj drugega. Švicarska nacionalna zavest ne raste iz zaničevanja materinskega jezika kakor koroška nemško nacionalistična zavest, kakor „kulturalna“ zavest velikega dela nemško-avstrijske družbe in tistega dela „Windische“, katerih najizrazitejši predstavniki so Schumy, Ferlitsch, Glantschnig, Anna Köstinger, roj. Keber, Karl Fritz, Miltschinsky, Valentin Einspieler in podobni. Ena od bistvenih sestavin prave nacionalne zavesti je prav spoštovanje materinskih jezikov. Ni mogoče priznati upravičenosti take nacionalne zavesti, kakor jo zagovarjajo na Koroškem za

16

urejanje odnosov med narodi. Tako kulturno in nacionalno zavest je treba odklanjati, ker je največja ovira mirnega sožitja in sodelovanja slovenske in nemške jezikovne skupine, nemškega in slovenskega naroda na Koroškem in izven nje.

Prav tako surova in nesprejemljiva je Wuttejeva tučitev — ki pa jo je zastopala tudi avstrijska delegacija na mednarodnih konferencah po tej vojni in jo stalno ponavlja nemško-avstrijska publicistika še danes — da je Slovenec le tisti, ki voli slovenske stranke, vsi drugi pa da so „Windische“ v Wuttejevem smislu te besede. Človek pač ni samo pripadnik neke določene socialne plasti v tem narodu. Čeprav je, posebno v razmerah kakor so na Koroškem, človeška vrednost vsakega posameznika neločljivo in bistveno zavisna od odnosa do svojega naroda, materinskega jezika, od zvestobe in ljubezni do njega, pa so tudi drugi živi interesi, ki jih je treba zadovoljiti ali se zanje boriti po strankah naroda, kateremu nekdo pripada. Prav to pa se je dogajalo na Koroškem.

Na Koroškem se tudi v drugi polovici XIX. stoletja in pozneje ni stvorilo močnejše slovenske, nacionalno zavedno meščanstvo. Gospodarski in politični pritisk v zvezi s posebnim šolskim sistemom je slejkoprej onemogočal nastajanje slovenske posvetne inteligence. Slovenski jezik je bil zaničevan, v šoli in vsem javnem življenju tendenčno in dosledno prikazovan kot okoren jezik kmetov in hlap-

cev, nemški jezik pa kot jezik gospodov, katerega znanje je odpiralo pot v mesto, v urad, do boljše gospodarske eksistence, na višje raven materialne kulture. V delu Slovenec se je tako privzgojil in zakoreninil čut manjvrednosti nasproti Nemcem. Izobrazba in kultura jim je bila nemška izobrazba in kultura, jasno, ker izobrazbe v slovenskem jeziku niso bili deležni, ker se s slovensko kulturo niso mogli seznaniti ter jo vzljubiti. Užaljenost nacionalnega čuta slovenskega kmeta, gospodarsko še najbolj nezavisnega sloja, je našla torej svojega političnega voditelja, gospodarskega organizatorja in kulturnega učitelja v slovenskem duhovniku kot skoro edinem slovenskem inteligentu na Koroškem. Tako je zaradi posebnih koroških razmer, zaradi posebne socialne strukture slovenskega življa na Koroškem in zaradi nacionalističnega šovinizma nemških liberalcev prišlo do tega, da se je slovenstvo začelo enačiti s katolicizmom in klerikalizmom. Nemški kulturnobojni liberalizem, ki sicer nasproti naprednim strankam drugih narodov nacionalno ni bil bolj strpen kakor nasproti katoliškim strankam, je dobil s tem en razlog več, da je udarjal po Slovencih. Slovenec je bil zanje in za vse tiste Slovence, ki jih Wutte imenuje „Windische“, prototip nazadnjaštva, reakcionarstva. Iz svojih nacionalističnih, neiskrenih, moralno klavnih razlogov so to še podčrtavali.

(Nadaljevanje sledi)

Libuče

Veliko svatovskih gostov se je zbralo v nedeljo popoldne in na večer v gostilni pri Marinu, da so prisostvovali veselemu poročnemu slavlju mladega para, ki je ta dan sklenil zvezo za življenje. Kotnikova Hedika je odšla, kakor mnogo drugih deklet, v Švico, da bi zaslužila švicarske franke, ki v zamenjavi za šilinge pomenijo precejšnjo vrednost. V Švici se je seznanila s koroškim fantom, vrlim Rožanom, ki je prav tako tam zaposlen kot brivec. Iz tega poznanstva se je razvila medsebojna naklonjenost in sklenila sta, da se bosta poročila. Poročne formalnosti sta opravila v nevestini domači vasi. Veseli dogodek pa so proslavili v domači gostilni ob dobri postrežbi in vedri volji do zgodnjih jutranjih ur. Po končanem dopustu se bosta novoporočenca spet vrnila v Švico. Iskreno čestitamo in želimo obilo sreče na mnoga leta!

Dve usodni nesreči

V četrtek minulega tedna zjutraj se je Vid Slamic iz Mlinarč vračal z mopedom iz službe, ki jo je opravljal kot nočni vratar v celulozni tovarni na Reberci. V bližini Malih Čap sta se srečala s sinom Janezom, ki se je v istem času peljal z motornim kolesom na dnevno delo na Reberco. Oba sta vozila precej v sredini ceste, ker je bila cesta na levi in desni strani na novo popravljena in posuta z gramozom. Oče in sin sta trčila tako nesrečno, da sta strmoglavila na cesto. Vid Slamic je zadobil hude poškodbe na glavi in je kmalu nato, ko so ga z rešilnim avtom prepeljali v bolnišnico za nezgode v Celovec, pri operaciji podlegel smrtonosnim ranam. Tudi sin Janez se je precej poškodoval ter so ga prepeljali v deželno bolnišnico. Tragični dogodek je vzbudil v vsej okolici globoko sočutje in sožalje s prizadetimi.

V noči od nedelje na ponedeljek se je primerila huda prometna nesreča na cesti v bližini Vrata-Megvarje. Proti jutru so ljudje našli na travniku ob cesti dva hudo poškodovana moška, od katerih eden je bil že mrtev. Ugotovili so, da sta ponesrečenca brata, namreč Franc in Vid Pekec, tovarniška delavca iz Priboja pri Zitarji vasi. Imenovana sta se vozila z motornim kolesom iz Italije v smeri proti Beljaku. Med vožnjo sta se zalezla v drevo ob cesti in strmoglavila, kjer se je Franc smrtno ponesrečil, Vid pa je tudi odnesel hude poškodbe. Tudi ta žalostni dogodek je vzbudil veliko pozornost posebno v domačem kraju ponesrečenec.

V jesenski naravi je dozorela tudi lovčeva letina

Več dobrih znancev, lahko bi rekel resničnih tovarišev, imam med našimi domačimi lovci. Kadar pridem v tem času v njihovo sredo, imam občutek, da za to vrsto ljudi nič ni važnejšega na svetu, kakor pogovor o lovu in lovskih dogodivščinah. Vse njihovo pripovedovanje je lahko resnica, pogosto pa je, kar ve vsakdo, ki lovce pozna, prepleteno z bujno fantazijo izmišljenih doživetij, toda prirešena tako kot bi bila gola resnica. V tem času lovce niti ne zanimajo dogodki na Madžarskem, niti okoli Egipta in Sueškega kanala, vse misli so osredotočene na njihova lovska področja, ki imajo sedaj v jeseni svoj posebni idilični čar.

Lov traja pravzaprav že od zgodnje pomladi, najprej na petelina, potem na srnjaka, zares pravi lov pa se prične šele v jeseni ter so posebno zanimivi pogonski lovi. Rano v jutru — posebno radi ob nedeljah — se zbirajo lovci na določenem kraju. Še prej pa doma pregledajo puške, preštejejo naboje in si optajo nahrbtnik ali vsaj lovsko torbo. Pes, ki z razumnimi očmi opazuje lovčeve priprave, je ves iz sebe, skače in se vzpenja po lovcu in niti noče jesti, preveč vesel v nestrpnem pričakovanju mnogo obetajočega se dneva. Lovca pa se s psom pogovarja kakor s tovarišem, ker na lovu je pes zares njegov najboljši pomočnik.

Med pravimi lovci vlada resnično tovarištvo. Točno ob določenem času se na določenem kraju sestanejo in se prisrčno pozdravijo. Vodja lova jim na kratko razloži ofenzivni načrt in določi čakališča za posamezne lovce. V popolni tišini gre-

Turneja združenih podjunskih pevskih zborov od Raven do Celja

Organizacija Sklada Prežihovega Vrance v Mariboru je letošnjo jesen pod vodstvom marljivih in podjetnih članov odbora, s predsednikom Jankom Gačnikom na čelu, spet pripravila vse potrebno za gostovanje združenih podjunskih pevskih zborov v kraje Ravne na Koroškem, Šoštanj in Celje.

Prijetne in upamo, da tudi uspešne turneje koroških pevskih zborov v zadnjih letih na slovensko Štajersko, v deželo z ugodnim podnebjem, gostoljubnim in živahnim prebivalstvom ter z odličnim vinom, so bile za vse naše pevce edinstvena doživetja ter so ostale vsem v neizbrisnem lepem spominu. Takšno nevsakdanje doživetje pričakujejo naši pevci tudi letos in se teh dnevov veselijo. Ta občutek krepi tudi voljo, da pevci, ki jim pripa-

dajo po veliki večini mladi kmečki in delavski fantje, z veseljem zmagujejo napore, ki so združeni z vajami, pri katerih se po poklicnem dnevnom delu shajajo v mnogih primerih iz med seboj zelo oddaljenih krajev.

V dnevih, ko se dogaja v svetu mnogo pomenljivih in vznemirljivih stvari, bodo koroški pevci na turneji po svojih skromnih močeh z domačo pesmijo, ki je odraz naše zemlje in človeka, ki jo je obdeloval in stoletja ohranjeval, dvigali misli k miru in lepoti življenja ter k boljšemu prijateljskemu sožitju med narodi in državami. Turneja v dnevih 17. in 18. novembra naj bo ponoven doprinos k medsebojnemu spoznavanju in plodonosni medsebojni kulturni izmenjavi! Želimo našim pevcem obilo uspeha, pa tudi mnogo prijetnega razvedrila!

Pojasnilo za nepojasnjene razmere . . . ?

(Nadaljevanje s 3. strani)

se je najprej vrtel okoli aktualnih dogodkov v svetu — glede Madžarske in Egipta so bila njihova mnenja precej enotna in so soglašali posebno v tem, da tujci nimajo nobene pravice, vmešavati se v zadeve ene ali druge dežele.

Ko pa se je približal čas za odhod vlaka, so postali moji trije sopotniki nestrpni in so vedno pogosteje pogledovali na uro. Videti je bilo, da jim je delovni dan trajal že dovolj dolgo in da si vsi želijo biti čim prej doma pri svoji družini, zlasti še, ko bodo morali jutri zjutraj navsezgodaj spet na vlak in na delo v Celovec. Zvedel sem, da so vsi dnevno vsaj 13 ali 14 ur zdoma, zato sem tem bolj razumel njihovo nestrpno čakanje, kdaj se bo vlak končno pomaknil in odpeljal proti Rožu.

Medtem sta se kazalca na veliki koldvorski uri počasi pomaknila na 18.35, toda vlak je — kakor da bi bil prirasel k tlom — vztrajno stal in čakal še eno minuto, dve minuti, pet in še več minut . . . Stal je, ne da bi se zmenil za stotine potnikov, delavcev, šolarjev in takih, ki so prišli v mesto po raznih opravkih ter si vsi želijo spet domov. Čakal je, ne oziraje se na vozni red, ne na želje potnikov.

»Prokleta! Že spet zamuda in brez vsakega vzroka. Ali nas hočejo res kar tukaj obdržati?« je vzkliknil ključavničar.

In na mah so bili dogodki na Madžarskem in v Egiptu za moje sosede brez vsake privlačnosti. Še potem, ko je vlak po večminutni zamudi le odpeljal s celov-

ške postaje proti Vetrinju, so se menili samo o vlaku in o dnevni vožnjah.

»Čeprav naš vlak že po voznem redu tako pozno vozi, je to očitno še premalo in mora imeti poleg tega še zamudo,« se je jezil uradnik.

»Tega tudi jaz ne morem razumeti,« je menil železničar. »Po zimskem voznem redu pelje še za pet minut pozneje in se merodajni ne ozirajo na dejstvo, da je to delavski vlak, s katerim se v glavnem vozijo le delavci in šolarji, za katere dan že tako predolgo traja.«

»Sicer smo vložili pismeno prošnjo, podkrepilno s številnimi podpisi dnevnih vozačev,« je tolmačil uradnik, »toda niso upoštevali naše zahteve, da bi vlak vozil zvečer vsaj kakih 20 minut prej.«

Ključavničar, ki je pazljivo poslušal besede obeh sosedov, je pristavil:

»Kaj se bomo čudili temu preziranju

Jesenski živinski in blagovni sejem v Pliberku

Izredno mnogo ljudi je prihitelo minuli ponedeljek na pliberški jesenski blagovni in živinski sejem. Dan je bil tipično jesenski, zjutraj je celo nekoliko deževalo, potem pa je bilo čemerno in megleno vreme. Kmetje so v glavnem že opravili svoja jesenska dela, napravljajo pa še steljo in drva, preden zapade sneg in se prične zares zima. V ostalem pa je itak stara navada, da vsak, ki le kako utegne, gre na sejem, da si nabavi potrebne stvari za

naših želja in prošenj, saj vidimo, da z našo progo sploh mačehovsko ravna. Samo naš peron v Celovcu pogledajmo in ga primerjajmo z ostalima dvema. Tam lepa in široka streha po vsej dolžini, pri nas pa le nekaj zasilnega iz lesa, in še to samo nad stopnicami. Tam celotni peron tlakovan s cementnimi kockami, tukaj pa navaden pesek, ki se ob dežju spremeni v lepo blato in se voda na peronu zbira v cela jezera.«

»Imaš prav,« mu pritrdi uradnik. »Tudi v razsvetljavi se naš peron bistveno razlikuje od ostalih, kjer se ena neonska cev drži druge, pri nas pa se teh nekaj žarnic brez uspeha trudi, da bi njihova svetloba vsaj za silo iztrgala posamezne predmete pošastni temi, v katero so vsak večer zaviti peron, vlak in prihajajoči potniki.«

»Ne samo na celovski postaji, tudi na ostalih progah so številni manjvidni, ki kričijo po pomoči,« se vključuje železničar in vsi mu z zanimanjem prisluhnemo, saj on je strokovnjak. »Na raznih odsekih naše proge so pragovi že zdavnaj izrabljeni, zato mora vlak taka mesta prevoziti z vso previdnostjo. Posebno hudo je med Svečami in Podgorjami in ste se gotovo že spraševali in jezili, zakaj se tam vlak vedno spremeni v pravega polža. Toda to je edina možnost, da vlak na tistem odseku sploh še more voziti.«

Doslej sem razgovoru o razmerah na tej progah sledil brez besede, končno pa sem le vprašal, kaj mislijo, da je krivo očitnemu zanemarjenju. In v odgovor sem dobil:

»To je vendar vindišarski peron in vindišarska progah!« (S tretjega perona vozi jo vlaki v Rož in v Podjuno — opom. ured.).

Zamislil sem se nad besedami, ki se gotovo niso porodile v glavi preprostega delavca ali uradnika. Morda pa je prav v teh besedah mogoče najti pojasnilo za razne nepojasnjene razmere v naši deželi . . .

zimo: močne čevlje, toplo perilo in še marsikaj drugega.

Trg je bil poln stojnic, kjer so kramarji iz različnih krajev razložili pestro kolekcijo najrazličnejših predmetov, potrebnih in manj potrebnih, kar vse je bilo za množico precej vabljivo. Tudi nekateri domači trgovci si postavijo stojnice, ker pač računajo, da bodo med množico ljudi le našli tudi precej odjemalcev. Z množino okusnega peciva in sladkarij postreže znana starodavna konditorija Stöckl, s katero so povezani meščani in okoličani že od rane mladosti. S tem podjetjem se najprej seznanijo že vsak otrok in vlačič mamico za krilo v prostore, kjer točijo tudi sladki med. Nekoliko je zastopana tudi domača obrt. Lahko smo opazovali Dolfeja, ki je z vnemo prodajal kvalitetna vedra in škafe svojega lastnega izdelka. Škafi za zelje so sicer letos manj zanimivi, ker so zelje po večini uničile gosenice. Pa tudi »coklje« domačega proizvajalca, obuvalo, ki je zelo pripravno za hlev in blatne poti, so precej kupovali.

Kmetje so na ta sejem prignali tudi izredno mnogo živine, kupčija pa je bila, kakor so pravili, bolj mlačna.

Kakor vedno ob takih priložnostih, so seveda tudi na tem sejmu najboljše odrezali gostilničarji, ki jih v Pliberku ni baš malo. Ljudje, ki so prišli od vseh strani široke okolice, saj si lahko videl kogar koli si hotel, so napolnili gostinske prostore pri Brezniku, Lamu, Mlinarju in drugod in seveda tudi izdatno konsumirali. Razgovori so se sukali o gospodarskih vprašanjih in kupčiji, razpravljali so o uspehih in neuspehih nedeljskih kmečkoborskih volitev, pa še o dogodkih na Madžarskem in drugod po svetu.

KOLEDAR

Petek, 16. november: Otmar
Sobota, 17. november: Gregorij
Nedelja, 18. november: Odon
Ponedeljek, 19. november: Elizabeta
Torek, 20. november: Feliks
Sreda, 21. november: Domov. D. M.
Četrtek, 22. november: Cecilija

K * R * I * Z * A * N * T * E * M * A

Zgodilo se je to v deželi sonca in rož. Tam na daljnem Japonskem. V borni koči je živel lepa deklica, ki ji je bilo ime Krizantema. Bil je sam smeh in sama dobrota. Očeta ni poznala, mater pa je ljubila nad vse.

In ko ji je mati zbolela, ji je kot studenček ob suši usahnil njen smeh, iz duplinic na lepem obrazu pa so otožno zrla

v praznino njene oči. Noč in dan je bedela ob materini postelji in ji stregla.

Vsa skrb in ves trud pa sta bila zaman. Jesenskega jutra je mati umrla. Krizantema je obupno jokala. Hotela je prikljucati mamico k življenju. Mamine oči pa

se niso več odprle, dobra mamica se ni več nasmejala in ni se več dvignila njena roka, da bi ji pogladila mehke lase.

In potem so deklico odvedli iz sobe, mamico pa so odnesli na pokopališče in jo pokopali.

Krizantema je prejkotala vso dolgo noč. Ko se je zdanilo, je šla na mamin grob. Bil je pust in prazen, brez zelenja in rož. Da bi imela vsaj eno cvetlico in bi z njo okrasila grob.

Šla je Krizantema v gozdove, na polja, v vrtove. Stikala je med drevjem, med grmovjem, med travo. Vse zaman. Bila je hladna jesen. Sive megle so se podile nad umirajočo pokrajino. Sušno listje je padalo z vej na travo, vso ožgano od slane in mrzlih vetrov.

Vsa žalostna se je vrnila Krizantema nazaj na pokopališče. Pokleknila je na grob in zajokala: »O, mama, mamica moja. Niti cvetke nimam, da bi jo položila na tvojo gomilo. O — ko bi vsaj sama postala cvetlica in krasila tvoj borni domek!« Zgrudila se je na vlažno zemljo in jo pojila z gorkimi solzami.

Začelo je pršiti, kot da se nebo samo solzi. In glej — iz lepega obrazka deklice in njenih mehkih las ter njene pisane obleke so pognale čudovite cvetke, ki so zagrnille vso gomilo.

In tako so se porodile iz same gorke ljubezni krizanteme, te lepe jesenske rože, ki tudi pri nas krasijo naše grobove. Japonska pravljica

Steklenica z vinom je romala iz roke v roko.

Star kmet, ki je sedel pri Ljubu, je temu zašepetal:

»Preden bo porušeno spet zgrajeno, bodo minila leta!«

»To bo hitro, zelo hitro!« je vpadel Marjan.

»Leto — — — največ dve!« je omalovažujoče rekel Ljubo.

Njuna gotovost in trdnost ni dopuščala ugovora.

»Kdaj pa bo konec vojne?« se je Črt zaupljivo obrnil k Stefanu.

»Do zime!« mu je ta po kratkem premišljanju odgovoril.

»Misliš?«

»Lahko se še vleče do konca zime — — — najkasneje dottlej — — —« je Stefan nagnil z glavo.

»Zdaj lepo kaže, zelo lepo — — —« je prekimaval kmet.

Sklanjali so se vse bliže k toploti ognja, zakaj iz gozda je zavel oster jesenski hlad.

PA TUDI Z NJIMI NISEM ŠEL

Opolnoči so v kampu počili strelji, potem pa je bil mir do štirih zjutraj. Okrog štirih — bila je še tema — pa se je začel ples. Nenadno so močne patrolje vdrle v barake. Tenente Paa je silovito udaril na vrata triintridesete in jih mahoma odprl na stežaj.

Nespametni deček

Oče je poslal sinka v trgovino, da mu prinese škatlico vžigalic. Naročil mu je naj se prepriča, če so vžigalice dobre. Deček je stekel v trgovino, kupil škatlico vžigalic in šel domov. Na poti pa se je deček nenadoma spomnil očetovih besed, naj se prepriča, če so vžigalice dobre. Odprl je škatlico, izvlekel eno vžigalico in kresnil z njo po škatlici. Vžigalica je lepo vzplamtela.

»Dobro,« je pomislil deček. »Ta vžigalica je dobra, toda ali so tudi vse ostale dobre? Tudi nje moram preizkusiti.«

Do doma je preizkusil vse vžigalice na isti način kakor prvo. Vsako tako »preizkušeno« vžigalico je vtaknil nazaj v škatlico.

Ko je prišel domov, je ponosno izročil očetu škatlico s »preizkušenimi« vžigalicami. Po kosilu si je oče hotel prižgati pipo, toda kako se je začudil, ko je videl, da so vžigalice neuporabne. Poklical je sinka k sebi in ga vprašal, zakaj je kupil škatlico uporabljenih vžigalic. Deček mu je odgovoril:

»Bal sem se očka, da kakšna vžigalica ne bi bila dobra, pa sem vsako preizkusil.«

Oče je vzdihnil, rekel pa ni nič. Kaj naj tudi reče? Zavedal se je, da bi moral sinku pojasniti, da je vžigalica, ki jo človek enkrat »preizkusil«, neuporabna.

(Iz ruščine)

Kdo je močnejši?

Odpravil se je človek v goro, na lov. Splezal je na visoko drevo, v zasedo. Zapihal je močan veter. Pod človekom je počila veja in se odlomila. Pri padcu si je zvil nogo in začel tarnati:

»Najmočnejše na svetu je drevo. Glejte, vrglo me je raz sebe in poškodovalo sem si nogo.«

Drevo pa mu pravi: »Če bi bilo najmočnejše na svetu, mi veter ne bi mogel lomiti vej. Veter je močnejši.«

Pa je zatulil veter: »Hu-u-u! Če bi bil najmočnejši, me ne bi planina odbijala. Ona je močnejša.«

Oglasila se je tudi planina. »Če bi bila jaz najmočnejša, me ne bi mogla drobna miška spodkopavati. Miška je močnejša.«

Pa je miška zacvilila: »Ne, nisem najmočnejša. Če bi bilo tako, me ne bi mogla mačka uloviti in pojesti. Ona je močnejša.«

Zamijavkala je mačka: »Če bi bila najmočnejša, me ne bi mogla ujeti zanka iz vrvi. Vrv je najmočnejša.«

Vrv pa je dejala: »Močnejši od mene in najmočnejši je nož, ki me lahko prereže.«

Nož pove tako: »Če bi bil jaz najmočnejši, me ne bi mogel ogenj raztaliti. Ogenj je najmočnejši.«

Ogenj pa zasika: »Nad mano je voda, ki me lahko pogasi. Ona je najmočnejša.«

Voda zažubori: »Če bi bila jaz najmočnejša, mi ne bi bilo treba nositi čolna. Čoln je najmočnejši.«

Pa se oglasi tudi čoln: »Motite se. Če bi bil jaz najmočnejši, me ne bi mogel rak pregristi. Rak je najmočnejši.«

Rak pa odgovori: »Če bi bil jaz najmočnejši, me ne bi mogel človek ujeti, skuhati in pojesti. Pravim, da je človek najmočnejši.«

UGANKA

Glavo ima, noge ima,
nima pa repa,
zviije se, zbode te,
kadar je kepa.

(zaf)

»In zdaj je pozabljeno vse trpljenje!« je rekel Marjan, ki se je v četi močno popravil in dobil spet svežo rdečo barvo (»barbino« si je medtem že obril).

»Ni pozabljeno, še manj odpuščeno!« je trdo spregovoril Stefan in nadaljeval:

»Ti Marjan, si mehkega srca. Ti bi pozabil in odpustil, jaz pa ne. Mi ne.«

Dušan je močnejše potegnil iz svoje pipe, komisar čete, ki je sedel pri ognju, pa je odločno prikimal.

Ljubo je vrgel veliko suho vejo na ogenj, ki je nenadno vzplamenel in obsijal obraze teleskopcev, komisarja in komandirja čete, Korotana, ki ga niso pustili več v Brda, in dveh kmetov iz vasi.

»Samo da dočakamo konec vojne, potem bo vse igrača,« je rekel Marjan, ki mu je ta razgovor dal misliti. Za konec vojne si je predočeval uresničenje socializma in sanj o njem. O vsem tem sicer ni imel stvarne predstave, kar tako je veroval v takojšnje vstajenje vsega, kar prinaša lepšo prihodnost.

Storklja in petelinček

Z daljnega juga je priletela utrujena storklja. Ko je zagledala streho, se je razveselila. Spustila se je nanjo, da bi se spočila.

Na dimniku se je v vetru gugal pločevinast petelinček. Storklja ga je zagledala v trenutku, ko ga je veter zasukal proti njej. Ker se je gugal, si je mislila, da se priklanja njej. Hudo je bila zadovoljna in je petelinčku v odgovor milostno sklonila svoj dolgi vrat prav do strehe.

Čez nekaj časa pa se je spomnila, da je pred njo še dolga pot in da mora čimprej odleteti. Obrnila se je proti petelinčku na dimniku in ga vprašala:

»Dragi prijatelj, povej mi, če veš kod naj poletim proti Urhu?« Tedaj je veter močnejše zapihal in petelinček na dimniku je zasukal svoj kljunček za spoznanje proti vzhodu.

»Prisrčna hvala,« je rekla storklja, »in na svidenje. Ko se bom vračala, te bom spet obiskala in pozdravila.«

Minilo je nekaj mesecev in storklja se je vrnila, ker se je poletje že nagibalo v jesen. Medtem pa so prenovili streho in tudi petelinčka so prebarvali s pisanimi barvami.

Tistega dne veter ni pihal. Sijalo je sonce in živo pobarvani petelinček se je prelepo lesketal.

Storklja je razočarana strmela v negibnega petelinčka...

»Najprej si mi pokazal narobe pot, sedaj me pa še pozdraviš ne, prevzetnež prevzetni!« se je razjezila.

Tedaj je začivkal vrabček na strehi. »Storklja storkljasta! Ali ne vidiš, da ni živ ampak pločevinast!«

»Molči, opravljivec! Nikar ne laži!« ga je zavrnila storklja. »Zakaj pa se mi je zadnjič tako globoko priklonil?«

»Forza! Via! Fuori! Appello!« je kričal. Ko je divjal mimo mize sredi barake, je zamahnil s palico po šahovskih figurah, ki so ležale na mizi. Figure so odletele na vse strani, na mizi je ostalo samo belo-črno polje.

In že je preletel barako. Tudi za svojega Bosniaca, ki ga je zmeraj spravil v dobro voljo, se to pot ni zmenil. Pri Polovih vratih je izgubil ven in že so ga slišali iz sosednje barake:

»Forza! Fuori ragazzi! Coglioni! Appello!«

Čez nekaj minut je bil spet v triintrideseti. Hribček je že stal pred svojim pogradom in se malce tresel, morda od strahu ali pa od nočnega hladu. Kapo, Komar in Kocmur so pričakali tenenteja resni in zravnani. Muhar in Zajček sta bila še kakor omamljena od spanja. Mencala sta si oči, zdehala in se vsa izgubljena ozirala okrog sebe. Skledar pa je naglas preklinjal in robantil, da hudiči še ponoči ne dajo človeku miru. Rogač, Peter, Polo, Lojze in Vanek so na videz začudeni gledali okrog sebe. Lojze je spraševal Skledarja, kaj da je, Rogač pa se je pretezal z dvignjenimi rokami in na široko zdehal, kakor da bi še na pol spal, čeprav vso noč ni zatisnil očesa, pričakujoč ta izbruh, ta klic k orožju in tudi divjanje, ki se je pravkar pričelo.

Ko je Paa spet šel mimo mize, je na veliki prazni šahovnici zagledal majhnega, samotnega konjička z odrobljeno glavo. Paa je bil s tako močjo udaril po njem, da mu je odbil glavo, Dnevnik pa ga je pobral in mu ga spet nastavil.

»Veter ga je gugal!« ji je odvrnil vrabček.

»Ni res, ni ga gugal veter! Samo prevzel se je. Ko sem bila zadnjič tu, je bil ubog in slabo oblečen. Zdaj vem, da se mi je le zato priklanjal, ker bi se rad prikupil velikim in močnim. Danes, ko blesti kakor kralj, pa prezira popotnice, ki slučajno priletimo tod mimo.«

Tako je rekla storklja in užaljena odletela.

Za dobro voljo

Milko je prišel prvokrat z materjo v menažerijo. Pred kletko divje svinje pravi mati:

— Vidiš, Milko, to je svinja.
— Zakaj? vpraša Milko, kaj ti je pa naredila?

Mihec: »Očka, jaz znam pa nekaj, česar ti ne znaš?

Oče: »Kaj pa takega?«
Mihec: »Rasti znam.«

Dva dečka se napihujeta drug pred drugim:

»Moj dedek je sezidal Eiffelov stolp«, pravi prvi.

»To vse ni nič. Poznaš Mrtvo morje? No, vidiš, tega je pa moj dedek umoril,« se odreže drugi.

»Le počakaj, Jankec, kakor hitro prideva domov, povem mamici, kako si bil poreden.«

»Ah, ni potreba, tetka, ona ve to tudi brez tebe.«

Paa je ošinil konjička in se za hip nasmešnil. Nato pa je spet srdito napel spodnjo ustnico in pobliskaval z očmi.

Začeli so šteti. Vsakdo je moral stati pred svojim pogradom. Paa je z odločnim korakom šel ob vrstah in po tihem štel. Daleč za njim so se motovili vojaki in kapo, ki je tudi štel. Pod nogami pa jim je cvilil Paajev beli kužek, ki se mu v naglici niso mogli izogibati in so stopali nanj.

»Sto triinšestdeset!« je na koncu rekel Paa.

»Sto petinšestdeset!« je boječe pripomnil kapo.

Po spisku pa bi jih moralo biti sto osemdeset.

Začeli so znova.

»Sto šestinšestdeset!« je naštel Paa.

»Sto oseminšestdeset!« je dodal kapo. Paa je štel tretjič. Ko je šel mimo Dnevnik in sta se srečala z očmi, se mu je Dnevnik izzivalno nasmešnil. Prav včeraj popoldne ga je namreč Paa vprašal:

»Kaj pišete?«
»Dnevnik! Vse zapišem, kar doživim!«

»Za svojo zabavo lahko pišete!«
»Da!« je Dnevnik vljudno prikimal.

»Od tod pa ne bo šlo nič, česar mi ne bomo odobrili!«

Važne malenkosti

Perilo je eden važnih delov oblačila, prav tako važno kot obleka, če ne še bolj. Kožo varuje pred obleko, ki je ne pere-mo tako pogosto kot perilo. Ob hladnem vremenu nas štiti tudi pred mrazom. Ven-dar pa imajo ženske o perilu različne na-zore. Enim je važno, da je v redu tisto, kar se vidi, obleka, čevlji, torbica, plašč, nogavice. Perilo pa... Kdo ga pa vidil? Torej je vseeno, kakšno je. Ko pa gre, recimo k zdravniku, takrat že skrbi, da obleče tudi perilo najboljšo, kar ga ima.

Seveda je tudi perilo drago. Zlasti lepo perilo veliko stane. Ne bi govorili o nylon ali perlon perilu, tudi ne o kombine-zah iz čiste svile z lepimi, dragimi čipka-mi. Pomenile bi se le o prav navadnem perilu. Vse premalo damo običajno nanj. Koliko žensk ne skrbi, da je spodnja obleka vedno čista. Kaj mislite o ženski, ki ji visi kombineža ob strani. To se pri tri-ko-kombinežah slabe kakovosti rado zgo-di. Vendar je mogoče tako neprijetnost tudi preprečiti. Morda je kombineža pre-dolga. Tedaj jo je treba skrajšati. Včasih zadostuje, če skrajšamo naramnice. Toda tega raje ne delajte z vozlom. Nič ni bolj neokusno kot to. Včasih je treba tako kombinežo porezati in podrobiti, kjer je predolga.

Največkrat pa se raztegne ob straneh zato, ker jo nepravilno obesimo, ko jo sušimo. Svilene triko-kombineže je naj-bolje sušiti tako, da jih lepo naravnamo

in obesimo čez vrh tako, da je visi na vsa-ko stran polovica. Nikakor je ne smemo pripenjati s kljukico ob vsaki strani ob spodnjem robu. Še bolje je tako občutlji-vo perilo sušiti na kaki trdni podlagi ali pa zavito v brisačo. Seveda bomo tako sušile le bolj dragoceno perilo.

Naramnice, zlasti na modrčkih, se naj-prej zamažejo. Modrčke bo treba pač več-krat preobleči. Zlasti poleti, ko imamo kratke rokave ali pa celo prav izrezane obleke, se rado zgodi, da nam naramni-ca zleze čez rame. To je že samo po sebi neprijetno, če pa so naramnice še zama-zane, potem je to še tembolj neugodno. Nič kaj okusno tudi ni gledati skozi pro-zorno bluzo celo zbirko naramnic in pa dvojje ali celo troje stopnic; najprej mo-drček, potem po majhnem presledku kom-bineža, včasih pa je med njima še majica. Tako se vrstijo drugo za drugim. Včasih lahko vidite modrček, zapet nekje pod vratom, potem sledi koža in končno že skoraj nekje prav za pasom kombineža. Kombineža je preširoka, naramnice so predolge. Ne preostane drugega, kot skrajšati naramnice, kombinežo pa ob vsa-ki strani pod pazduho malo zožiti. Žal, kakovost, pa tudi kroj naših spodnjih kril ni takšen, da bi nam stale kot ulite. Treba si je pač malo pomagati!

Ob koncu le še to. Vsaka ženska bi si morala misliti, preden gre na cesto, da ne sme iti ven z umazanim perilom. Kaj pa, če se ji kaj zgodi, recimo nesreča ali kar-koli že. Saj je menda ni ženske, ki ji ne bi bilo neprijetno, če bi jo kdo videl z raztrganim ali zamazanim perilom.

Uporaba krvi in jeter v kuhinji

Kri vsebuje zelo veliko beljakovin, ne-kaj maščob, vitamine in mineralne soli in prav toliko vitamina B, kakor kruh, ki ga spečemo iz moke, ki je pomešana z otrobi. Njena prednost je v tem, da telo izrabi 90 odstotkov njene hranilne vred-nosti. Uporabljamo jo pri izdelovanju klobas, juh, svalučkov in raznih omak. Zlasti na deželi poznamo zelo veliko jedi, pri katerih uporabljajo gospodinje kri.

Jetra lahko vsestransko uporabljamo. Bilo bi pa prav, da bi bile večkrat v se-stavu našega jedilnika. Goveja jetra so cenejša in prav tako zdrava, kakor telečja. Samo da moramo goveja jetra, ko jih narežemo na tanke rezine in jim od-stranimo vso kožico, položiti v surovo mleko, da izgubijo oster neprijeten vonj, nato pa jih z nekoliko moke nahitro ope-čemo. Lahko pa jih uporabljamo tudi za razne cmoke, raguje in omake.

Prav tako kakor jetra je zelo hranilna tudi vranica. Le-to lahko uporabljamo za vranične klobase, vranične cmoke, za raz-ne omake in juhe.

Da, in zdaj ta beg — — — pa vendar tega niso odobrili — — —

Paa je razumel, kaj je hotel Dnevnik povedati. Vrnil mu je nasmešek in tekel dalje, a tisti hip so se mu številke pome-šale v glavi. Tekel je ob vrstah, ne da bi sploh štel.

Medtem je prišel ukaz, da morajo vsi v osrednji sektor, kjer je bil kol. V no-beni baraki jih namreč niso mogli pre-šteti.

Dolge kolone so se vile iz barak proti osredku kampa. Med njimi so bile pode-seterjene straže, ki so brez načrta švigale na vse strani. Cantalupo je s pištolo suval zaostajajoče in jih pretepal s korobačem. Molinaro je bil kakor iz uma. Machi je prav to noč odpotoval na dopust, in tako je zdaj ostal sam v tej zmedli nepojasnje-nega bega in klica k pripravljenosti.

Se vedno je bila tema. Ves okoliš kampa pa so neprestano osvetljevali žarometi. Na sentineli onstran žic je bil vojak ob vojaku, kakor ob nevihti. Kadar so žarometi osvetlili murvina drevesa, so za-bleščali njih mehki listi kakor srebrne ploščice...

V bližini vrat, ki so vodile v osredok, so se kolone začele ustavljati. Nazadnje je vsa dolga kača popolnoma obtičala. V osredku so jih namreč spuščali barako za barako, po enega in enega. Tako so jih šteli. Vsakdo, ki je šel skozi ozka vrata, je moral pozdraviti z iztegnjeno roko.

ZDRAVSTVENI KOTIČEK

Tetanus ali mrtvični krč

Tetanus je obolenje, ki je znano že iz davnih časov. Raztreseno se pojavlja ta bolezen po celem svetu, najpogosteje pa seveda tam, kjer so sanitarne razmere nezadostne, zlasti še v Južni Afriki, Indiji in na Kitajskem. Njegov povzročitelj je bacil, ki ima značilno obliko kija. V razširjenem delu bacila je tros, ki je izredno odporen in se zaradi tega ohrani strupen izredno dolgo časa v zemlji, v odpadkih živine, zlasti v konjskem gnoju ter v za-prašenih delih poslopij (v pajčevini). De-luje tako, da se ustali na rani, od koder preide strup, ki ga virus izloča, v telo in povzroči značilno bolezen. Strup gre po živcih v mozeg in možgane. Razen teta-nusa, ki nastane po inficiranju ran (take-mu tetanusu pravimo travmatični tetanus), poznamo še tetanus pri porodnicah (nasta-ne zaradi infekcije ran pri porodu) ter tetanus pri novorojenčkih. Za tetanusom

Premnogi, ki so mesece in mesece klju-bovali in se raje skrivali, kakor da bi se ponižali, se tega nepozabnega jutra niso mogli izmuzniti. Kdor se je obotavljal, ali naj dvigne roko ali ne, jih je dobil s korobačem pod kolena, da je uporna sve-ža kri brizgala vse naokrog.

Ozka vrata so počasi, počasi požirala barako za barako. Koliko vpitja, prereka-nja, kletvic in udarcev! Kolikokrat so ser-žentej v togoti zadegali spiske internirancev po tleh, preden je ena baraka skapljala v osredok! Bil je že lep, sončen dan, ko so zadnjega iz trintridesete su-nili v osredok, brcajoč ga s škornji v zad-njico. Našteli so jih

sto sedeminsedemdeset, trije so torej manjkali: Črt, Ljubo in Ga-to. To pa je že več ur vedela vsa baraka, samo da ni hotel nihče odpreti ust.

V osredku so si malce oddahnili. Vo-jaki, ki so jih stražili, niso bili tako na-sršeni in surovi. Muhar in Zajček sta pri-čela celo uhajati iz vrste.

»Kje imaš brata?« je vprašal Muhar Petra.

»Ni ga.«

»Pa kod je ušel?«

»Ne vem.«

»Čez žice?«

»Drugod se ne da!« je zinil Zajček.

»Pa tebi, ki si mu brat, ni nič povedal?«

Peter je molčal. Zopet ga je začelo da-

To ali ono stvar lahko pobarvate kar doma. Seveda morate oblačilo, ki ga na-meravate pobarvati doma, prej za to pri-praviti. Odstraniti je treba z njega različ-ne okraske, če so na njem našiti, odstra-niti podlogo, gumbe in razparati robove. Potem je treba blago temeljito oprati. Tik pred barvanjem je treba tkanino potopiti v čisto toplo vodo in ga nato ožeti. Barva se namreč lepše prime, če je tkanina vlaž-na in topla. Volnene stvari je treba dati v vodo, dokler je voda še mlačna. Na vsak liter vode je treba dati žlico soli. Če bar-vate volno svetlo, potem naj vre blago v vodi 15 minut, če pa jo barvate temno, potem naj vre 25 do 30 minut. Svilene in podobne tkanine je treba imeti v vreli vo-di 15 do 20 minut.

Ko tkanine barvate, jih je treba kdaj

pa kdaj obrniti, ker ni dobro, da so stal-no na dnu posode eni in isti deli. Ko je tkanina pobarvana, odstranite posodo z ognja, vendar pustite blago, ki ga barva-te, še 15 do 20 minut v vodi. Tudi med tem morate včasih premešati.

Potem je treba barvano tkanino sprati v čisti vodi, najbolje v tekoči. Če pa te možnosti nimate, potem jo sperite 4 do 5 krat. Tkanine po opiranju ne smete ožeti. Volnene tkanine najprej izpirajte v mlač-ni vodi. V zadnjo vodo dajte malo kisa. Pobarvane stvari je treba sušiti na hlad-nem. Likate pa jih, dokler so še vlažne, pa še takrat samo preko krpe. Ostala na-vodila, koliko barve je potrebno za dolo-čeno tkanino in koliko vode pa lahko preberete na vrečkah, v katerih kupite barve.

Nekaj o nogavicah

Ženske, katerih noge in pete naj bi bile bolj vitke, naj ne nosijo svetlikajočih se nogavic ali nogavic svetlih barvnih to-nov. Le-te namreč delajo noge še debe-lejše.

Temni šivi in okrašene pete delajo no-go vitkejšo, vendar priporočamo, da se takim nogavicam odpoveste, če nosite le-po okrašene čevlje ali pa če vaše noge niso preveč privlačne. Izberite raje pre-prostejšo nogavico v temnejši barvi.

Oprati nogavice po vsaki nošnji je zdra-va in varčna navada, kajti telesne kislil-ne zmanjšujejo njihovo trajnost. Odlo-žite prstane in zapestnice in ostale okras-

ke na rokah ter skrbite, da imate nohte zmeraj gladke, kadar oblačite nogavice.

Če ste precej majhni, prilagodite barvo svojih nogavic čimbolj barvi vašega kri-la in čevljev, to vas bo napravilo nekoli-ko večje. Na razpolago imate celo vrsto barv in odtenkov od najbolj blede bež do dimasto sive. V trgovini zahtevajte, naj vam pokažejo vse barve nogavic, ki jih imajo na razpolago.

Skratka, nosite nogavice svetlejšega to-na k oblekam nežnih barv, temno ali nev-tralno pa k črnim, sivim ali mornarsko-modrim oblekam; rjavkasti toni nogavic pristojajo najbolje zelenim, zamolklim in tweed barvam.

37 in 39 stopinjami Celzija, le pri močno izraženem tetanusu naraste na 40 stopinj.

Bolezen poteka dokaj različno: včasih umrje bolnik že drugi ali tretji dan, vča-sih pa se vleče bolezen dalje časa. Pola-goma postajajo krči vedno hujši in dihan-je je zaradi tega vedno bolj otežkočeno. Bolnik polagoma izgubi zavest in se za-duši. Ako se bolezen obrne na bolje, krči polagoma pojemajo. Bolnik po tetanusu ozdravi, ne da bi bolezen zapustila ka-kršno koli sled. Vedeti pa moramo, da se bolezen le redko javlja v milejši obliki. Tetanus je v 80 odstotkih smrten, pri po-rodnicah in novorojenčkih pa se vedno konča s smrtjo.

Zoper tetanus je edini uspešni pripo-moček serum, ki ga zdravnik vbrizga bol-niku pod kožo. Najuspešneje pa deluje serum, če ga ubrizgamo zaščitno, takoj, ko se je človek ranil in se je rana one-snažila s prstjo in drugo umazanijo, ki utegne vsebovati strupene trose. Ker je tetanus tako zelo nevarna bolezen, je potrebno, da pazimo na rane, ki jih even-tualno imamo, da ne pridejo v dotik z zemljo ali gnojem.

viti v grlu, da je komaj zadrževal jok. Ko se je ponoči po strelah spet vrgel na pograd in je dokončno uvidel, da brata ne bo nazaj, se je razjokal kakor deček.

O ta vražji teleskop! Tudi takrat, ko je prvič zvedel zanj, je jokal! Črt mu je za-upal kaj delajo šele tedaj, ko mu že ni mogel več prikrivati. Peter pa mu je oči-tal: »Kaj, ti bi to napravil? Mene bi pu-stil tu, sam pa pobegnij!« Petru to ni šlo v glavo.

Od takrat je stalno delal za teleskop. Zdelo se mu je, da ima prostost že v ro-kah, pa — — — madona! Počutil se je osamljenega. »Rad imam brata,« je hlipal in močil zglavnik, poln šumeče koruzni-ce. Če bi ga pa vprašali, bi najbrž težko povedal, ali mu je huje za bratom ali za izgubljenjo svobodo, ali za obojim skupaj.

Na drugem koncu sta se menila Hrib-ček in Komar.

»Še manj kruha bo, boste videli!« je tarna Hribček.

Komar pa mu je zagotavljal:

»E, so jih že ujeli. V Vidmu so zaprti. Kdo pa jim more uiti!«

Hribček ga je dolgo gledal s svojimi vodenimi očmi, potem pa je bleknil:

»Saj! Saj!«

Ko je Komar odšel, je Rogač šepnil Hribčku:

»V bližini kampa jih je čakal avto. Pro-ti Švici jih je odpeljal!«

V osredku je bil zbran že skoraj ves

kampo; samo dve, tri barake so se še gnetle pred ozkimi vrati. Ravne vrste so se razrahljale in med barakami so ska-kali poizvedovalci, ki so šepetali:

»Koliko jih manjka pri vas?«

»Eden.«

»In pri vas?«

»Trije!«

»O — — —«

»Pa pri vas?«

»Dva!«

»Eden.«

»Nobeden!«

Brezlični telefon je pel neprestano.

»In kdo vse?«

»Veš, tisti, ki je hodil stalno obvezan!«

»O, na beg se je pripravljaj!«

»Govoril pa je, da ga zobje bolijo!«

Končno je bil ves kampo v osredku. Ko-manda je ugotovila, da jih manjka osem. Še vedno pa ni nihče vedel, kako so ušli. A četudi to ni bilo pojasnjeno, jim je kampo želel vso sre-čo, zlasti da bi jih ne pripeljal nazaj.

Kolone so se počasi pretakale iz osred-ka nazaj v barake. Proti poldnevu so že spet omahnili na svoje pograde. Ven pa jih niso več pustili. Pred izhode so po-stavili straže z nasajenimi bajoneti in ce-lo kotle z juho so prinesli pred barake. Tudi na latrine jih niso puščali več ka-kor po dva ali tri. Kdor je ušel ven, je bil tepen.

(Nadaljevanje sledi)

O kolobarju

(NADALJEVANJE)

Vaški kolobar je starinska ustanova, saj je bil v veljavi celih tisoč let v vsej Evropi. Predpisal ga je fevdalec obenem s prisilnim redom setve. Vsako zemljišče so razdelili na tri oddelke, imenujmo jih poljine, ker nimamo boljšega izraza. Na eno poljino so vsi kmetje sejali ozimno žito, na drugo jaro žito, tretje pa je bilo v pušči, v trznini, v »prahi«. Razume se, da bi bil moderni vaški kolobar precej drugačen in da ga ne more predpisati niti občina. Tehnično je vaški kolobar tudi danes mogoč, uvedba pa ni strokovni problem, temveč docela organizacijski. Kako prepričati kmetovalce, da bo njihovo delo lažje in uspešnejše, če bodo prostovoljno sejali vsi iste posevke in vsi na določeni poljini? Ponekod se kmetovalci združujejo prostovoljno v skupnosti in zlagajo njive in jih obsejejo z istimi posevki, da uživajo vse prednosti mehanizacije in znanstveno podkrepjenih strokovnih ukrepov. Tudi pri nas bi moralo podobno spoznanje imeti prednost pred vsemi drugimi. Prepričan sem, da se z vztrajnim dokazovanjem prednosti takšnega kolobarja pri razgledanih kmetovalcih tudi pri nas da nekaj podobnega doseči. Začetek je težak, ko pa bomo spoznali in videli prednosti, se bo ukrep širil sam od sebe. Seveda tamkaj, kjer je vaški kolobar sploh mogoč. Samotne kmetije ni mogoče združevati in si morajo le-te delo poenostaviti s tem, da se specializirajo do meje, do katere je specializacija strokovno pravilna in utemeljena. Prav v teh vajah pa so agronomi še bele vrane, čeprav je tam kmetom pomoč najbolj potrebna.

Najprimernejši kolobar

Naj povem še svoje mnenje o tem, kateri kolobar bi bil za nas najprimernejši. V slovenskem svetu imamo precej pestro sliko različnih tal in tudi podnebje je zelo različno. Vendar pa imamo le zelo malo zares ekstremnih ekoloških pogojev, zelo malo izredno težkih in izredno peščenih njiv, malo izredno neugodnih krajev v pogledu na klimo. Saj uspevajo skoraj iste rastline visoko v gorah in globoko v nižini.

Če bi analizirali naše kmečke kolobarje, bi ugotovili marsikaj prav zanimivega. Že dolgo zbiram kmečke kolobarje in jih primerjam s kolobarji zahodne Evrope. Za presojo intenzivnosti kolobarja rabimo razmerje med poljščinami, natančneje rečeno med tremi skupinami poljščin: med žitom, med okopavinami in med krmnimi posevki. Vse poljščine razvrstimo v te tri skupine. Nadalje je važen kriterij za presojo intenzivnosti kolobarja razmerje med strninami (S) in med listnatimi rastlinami (L). Strnine so: pšenica, rž, oves, ječmen, ajda in proso, vse druge rastline so listnate. Enkratna kombinacija listnate rastline s strnino predstavlja en člen kolobarja. Bruckmann je ugotovil, da so vsi kolobarji sestavljeni iz naslednjih kombinacij, ki jim pravimo kolobarni člen:

1. L	2. L	3. L	4. L	5. L
S	S	S	L	L
S	S	L	S	S
S		S		

Pri nas sem ugotovil še naslednje kolobarne člene:

6. L	7. L	8. L
L	L	L
L	L	S
S	S	S
S	S	S

Prvi člen imenujejo četveropoljinski, drugi tripoljinski, tretji dvopoljinski, četrti vrstilni dvojni, peti člen pa pretirano vrstenje. Presoja naših kolobarjev je težja, ker sejemo toliko strniščnih posevkov.

Kmet zasluži najmanj

Institut za proučevanje gospodarskega razvoja navaja naslednje povprečne mesečne dohodke raznih poklicnih skupin: samostojni v obrti in industriji povprečno 3830 šil. mesečno, delojemalci izven kmetijstva in gozdarstva 1200 šil., delojemalci v kmetijstvu in gozdarstvu 970 šil., kmetje in člani kmečke družine 500 šilingov.

Prav tako zanimiva so razmerja poljščin. Od 20:60:20 do 100 %-nega žitnega kolobarja najdemo vse prehode od najintenzivnejšega do najekstenzivnejšega kolobarja. Toda v glavnem le prevladuje deteljni šestletni kolobar, na Dolenjskem petletni, v Pomurju in Podravju pa izboljšani žitni kolobar. Ko uvajamo nove kolobarje, najbolj priporočam te-le:

1. deteljni (šestletni z deteljo ali osem- do devetletni z lucerno);
2. travno deteljni (šestletni z dvoletno travno deteljo ali osemletni z dvo- ali triletno travno deteljo).

S temi kolobarji bomo lahko ustregli vsem posebnostim in krajevnim zahtevam kolobarjenja.

Kot zadnje zanimivost povem, da so poskusi v Nemčiji, ČSR in Ogrskem pokazali, da so dvojni vrstilni člani n. pr. LLSS dali večje pridelke kot dosledno vrstenje LS/LS/LS. Poskusi trajajo že 12 let in bodo še trajali. Najbrž bomo tudi na naši fakulteti pričeli z enakimi poskusi. Toda že sedaj vidimo, da naši kmečki kolobarji res niso tako slabi, kot nekateri menijo, saj pri njih pogosto srečamo zaporedje LLSS. Zaporedje LLLSS je gotovo še boljše, vsekakor pa je slabše zaporedje LLSSS. Torej moramo naše kmečke kolobarje presojati z drugimi očmi, kot smo jih doslej.

Še mnogo zanimivega bi bilo povedati o kolobarju, žal je prostor prekratko odmerjen. Ozmimo se samo še po kolobarju, ki je preveč zaseden z žitom in okopavinami. Pri njem bilanca humusa v tleh ni ugodna, zlasti še, kadar je zemlja peščena, da se humus v njej naglo mineralizira. V takem kolobarju je treba sejati več detelje in krmnih stročnic. Kar je žita čez 50 % v kolobarju, ga je preveč. Okopa-

vin sme biti največ 33 %, krmnih rastlin (detelje) pa mora biti najmanj 17 %. Pri povečanju deleža krmnih rastlin bo pridelok žita in okopavin večji in zanesljivejši. Doseči vsaj razmerje 50:33:17 poljščin, če že ne ugodnejšega (n. pr. 50:25:25), je glavna naloga za boljšo donosnost rastlinske proizvodnje.

Zemljišča je treba zaokrožiti

Najbolj žalostna plat našega poljedelstva je ta, da številna posestva nimajo urejenega kolobarja. Mnogi se ne zavedajo važnosti tega ukrepa in se skratka za uvedbo kolobarja in sicer stalnega, trdnega kolobarja, ne zanimajo. Priznati pa moramo, da so marsikje zares objektivne težave, ki ovirajo njegovo uvedbo. Glavna težava je razkosanost zemljišča, razdrobljenost parcel. Tovarna ne more racionalno delati, če ima posamezne stroje po kilometre daleč narazen. Pravtako ne more pravilno kmetovati posestvo, ki ima parcele na vseh koncih vasi ali pa še v sosednih vaseh.

Po vsem svetu zlagajo zemljišča. Pred 100 leti je bila srenjska posest arondirana, razdrobil jo je šele individualni posestnik. Danes teče ta proces še hitreje, številne njive imajo le še velikost vrtov. Zemljišča je treba nujno zaokrožiti, arondirati. Le tedaj lahko pričakujemo, da bomo delali z uspehom; šele tedaj bomo z uspehom uvedli trdne kolobarje in šele tedaj bo zajamčeno, da zemlja ne bo propadala v svoji rodovitnosti.

Napredni kmetje in zadruga v tem pogledu lahko store marsikaj. Začeti je treba počasi, previdno, da zadeva steče. Treba je velikega optimizma. Toda življenje gradi le optimizem, pesimizem pa ruši.

Po prof. inž. Vinku Sadarju

Pripravimo hleve za zimo

Pri pripravi hleva za zimo ne mislim, da ga je treba čimbolj zadelat in zabarikadirati, ampak nasprotno urediti tako, da bo živina čim manj čutila, da ni več na prostem.

Začnimo. Popravimo, očistimo, uredimo in preuredimo vse tako, da bo v hlevu čim več dnevne svetlobe in svežega zraka: okna, vrata, prezračevalne naprave, kanalizacije itd.

Izvršimo vsa potrebna manjša popravila ležišč, jasli, tal, sten in stropa.

Hleve temeljito prebelimo in v tej zvezi razkužimo. Prebeljeni hlevi so svetlejši, živina se v njih prijetneje počuti. V takih hlevih tudi lažje zatiramo muhe. O potrebi razkuženja pa menda res ni treba, da bi še posebej govoril.

O samem beljenju še to-le: Da bi povečali razkuževalni učinek apna, ga gasimo neposredno pred pripravo beleže; v tem primeru bo zadostovalo le 10 kg apna na 90 litrov vode. Če je iz enega ali drugega razloga potrebno posebno izdatno razkuževanje (n. pr., če je bila v hlevu nalezljiva bolezen), belimo dvakrat; prvič z 10 %-nim, drugič pa z 20 %-nim beležem. Sicer si pa danes beljenja oziroma razkuževanja skoraj ne moremo misliti brez uporabe sodobnih razkužil, ki jih je cela vrsta; morda najstarejše, a še vedno dobro in priznано razkužilo je modra galica; še bolje je seveda, da dodamo izrazita razkuževalna sredstva kot

kaporit, kreolin, lizol, formalin itd., in sicer 1 do 3 %. Belež se bolj prime sten, če namesto same vode uporabimo n. pr. 80 litrov vode in 20 litrov posnetega mleka.

Lesena tla (po potrebi tudi vse druge lesene sestavine hleva) razkužimo z močno raztopino sode, lužnega kamna, ali tudi z doma pripravljenim lugom od bukovega pepela (20 kg pepela na 100 litrov vode). Cementna ali opečna tla lahko belimo z beležem, s kakršnim belimo stene in strop (seveda jih je treba prej temeljito očistiti), glinasta tla pa enostavno potresemo z apnenim prahom. Razkuževanju posvetimo posebno skrb, če je bila v teku leta v hlevu kakršna koli kužna bolezen.

Ker je jeseni na kmetih veliko drugega dela, si delo z beljenjem in razkuževanjem hleva olajšamo in pospešimo na ta način, da namesto običajnega beljenja s čopičem škropimo s sadno ali poljsko škropilnico. Kjer pa imajo motorne škropilnice, bi lahko skupina 2 ali 3 ljudi pobelila hleve vasi v enem ali dveh dneh. Poskusite!

Mislim, da smo pri urejanju in preurejanju naših hlevov dovolj dolgo pozabljali na glavno: da je hlev toliko več vreden, kolikor bolj nadomešča živini življenjske pogoje, kakršne ima le-ta v prirodi. Spomnimo se vsaj sedaj, ko bo hlev kmalu prišel iz mode in potem tudi v vsakdanji praksi ukrepajmo. B. I.

Dva nova Steyr-tractorja

Avstrijska tovarna traktorjev »Steyr« je dala na trg 2 nova traktorja. To sta traktor z zmogljivostjo 18 PS in traktor z zmogljivostjo 36 PS. S tema dvema traktorjema je precej izpopolnjena vrzel, ki je doslej obstajala med Steyr-tractorji s 15 PS in 30 PS ter med traktorji s 30 PS in 45 oz. 60 PS.

Najbolj potrebni v kmetijstvu so traktorji, ki so močnejši in hitrejši od sedanjega 15 PS Steyr-tractorja in ki niso težji od 30 PS traktorja. To so takoimenovani poljski traktorji, ki na srednjevelikih kmečkih obratih lahko zadostijo vsem potrebam obdelave zemlje, oskrbe posevkov in spravila pridelkov, ki pa so poleg tega pripravni še za prevoze na cesti. Sedanji traktorji do 15 PS so se v

mnogih primerih izkazali premalo vsestranski, prešibki in prepočasni. Prešibki so predvsem v hribovitem svetu, prepočasni pa pri delu na ravnini.

Novi 18 PS Steyr-tractor je močnejši in potegne zaradi svojih višjih koles več kot 15 PS traktor. Zaradi tega pa ni izgubil nič na stanovitnosti na visečem terenu, ki jo cenimo pri 15 PS traktorju. Novi traktor je tudi hitrejši in bolje opremljen kakor 15 PS traktor. V ceni pa je razlika samo za ca. 2000 šil.

Novi 36 PS Steyr-tractor pride predvsem v poštev za velike kmetije, kjer se je sedanji 30 PS traktor izkazal kot prešibek in prepočasen pri oranju, žetvi s kombajnom in pri drugih opravilih.

RAZNE OBJAVE

Pred zimskim škropljenjem sadnega drevja

Zvezni zavod za varstvo rastlin priporoča za letošnje zimsko škropljenje sadnega drevja proti živalskim škodljivcem, ki prezimijo na drevesu, ter proti mahu in lišajem naslednja uradno priznana škropila:

Drevesni karbolineji iz mineralnega olja:

Dobol »M«, Neodendin-Universal in Minodrin škropimo v času zmrzovanja v 4 %-ni koncentraciji, drugače pa v 7.5 %-ni. Doppelkarbosan-forte med zmrzovanjem v 3 %-ni koncentraciji, drugače v 6 %-ni.

Rumena olja:

Dytrol FF, Neodrol 3 Supra in Parinerol med zmrzovanjem v 1.5 %-ni koncentraciji, drugače v 3 %-ni.

Samo proti živalskim škodljivcem so naslednja škropila:

Arbodrin-Universal forte med zmrzovanjem v 6 %-ni koncentraciji, drugače v 3 %-ni.

Arbodrin Supra in Petrisan med zmrzovanjem v 3 %-ni koncentraciji, drugače v 1 1/2 %-ni.

Od takoimenovanih Dinitributylphenol-produktov (DNBP), s katerimi lahko škropimo, ko je topleje od 0° Celzija, pripravila zgoraj imenovani zavod naslednje:

	koncentracije
Gebutox flüssig	0.8 %
Neodrol B Supra	3.0 %
Sanjosan	0.6 %
T A B P 38	0.6 %

Poleg vseh teh priporočila še:

Mixdrin za poznozimsko škropljenje (od napenjanja do razpočenja popja) v 10 %-ni koncentraciji, proti ameriškemu kaparju pa v 12 %-ni.

Zveplenoapnene brozge (Schwefelkalkbrühen) škropimo v 12—15 %-ni koncentraciji.

Četrti zvezni sejem za peteline

Delovna skupnost kmetijskih rejcev perutnine je 26. oktobra priredila svoj četrti plemenski sejem petelinov. Od 82 petelinov z rodovniškim izkazom je bilo prodanih 62. Najdražji in najboljši petelin (od pasme Leghorn) je dosegel ceno 1.010 šil., najnižja cena je znašala 365 šil., povprečna pa 471 šil.

Najboljše nesnice v državi

V Klosterneuburgu so od 15. oktobra preteklega leta do letošnjega 30. septembra ugotavljali nesnost najboljših kokoši v državi. Pod kontrolo nesnosti so imeli 136 nesnic iz 17 rodov, ki so vse dobivale enako krmo in oskrbo. Zmago je odnesel rod Leghorn-kokoši iz reje Wiesenhof v Sekiri (Ana in Wilhelm Rittershaus) z 238,6 jajca na kokoš. Skupna teža jajc celotnega roda (8 kokoši) je znašala 115,53 kg. Na drugem mestu je bil spet rod Leghorn-kokoši od Klingerja na Tirolskem.

Posojila za nakup kmetijskih zemljišč

Ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo je razpisalo posojila za nakup kmetijskih in gozdnih zemljišč v svrhu povečanja in zaokroženja obstoječih kmečkih obratov. Posojilo se podeli do višine 50 %, v izjemnih primerih do 67 % cene zemljišča, ki se kupnje, vendar se smejo posojila nad 70.000 šil. podeliti le v izredno utemeljenih primerih do višine 120.000 šil.

Posojilo, od katerega je treba zaenkrat plačati 3 1/2 % obresti, se mora vrniti v 20 polletnih obrokih v teku 10 let.

Prošnjo za priznanje posojila je treba vložiti pri okrajni kmečki zbornici. Priložiti je treba izvleček iz zemljiške knjige in posestveno polo (Grundbesitzbogen). Po odobritvi posojila se denar izplača, čim je bila predložena kupna pogodba.

Zadnje tržne cene

Zadruga za vnovčenje jajc in perutnine v Celovcu (Perkohof) prevzema od svojih članov vsak četrtek jajca. Plačuje jih po 1.15 do 1.30 šil.

Na celovškem trgu plačujejo zelje po 2.— do 3.—, jabolka po 0.80 do 3.—, hruške po 2.— do 7.—, krompir po 0.90 do 1.— in jajca po 1.40 do 1.50 šil. Zadruga za vnovčenje sadja in zelenjave pa plačuje: zelje 1.—, jabolka 0.80 do 1.40, hruške 2.— do 3.—, krompir 0.55 šil.

Obsojanja vredni odmevi na žalostne dogodke

Nikakor ni naš namen, da bi zagovarjali krvave dogodke na Madžarskem, vendar smo mnenja, da so prav tako vsega obsojanja vredni tudi odmevi, ki tem žalostnim dogodkom so in še sledijo v raznih zapadnih državah. Kajti vse prej kot kulturno in civilizirano je, če se demonstracije proti gotovim dogodkom v neki deželi spremenijo v divjaško požiganje in razbijanje ter v splošno ščuvanje proti drugim narodom.

Do takih izpadov pa je žal prišlo tudi na Dunaju, kjer so pretekli teden motorizirane skupine (baje iz protesta proti sovjetskemu vmešavanju v madžarske zadeve!) napadle razne proslave oktobrske revolucije ter razdejale številne KP-lokale. Da so svoja junaštva baje spremljali z znanimi klici iz časov rjavega nasilja, le še bolj potrjuje, da pri tem ni šlo za spontano izraženo voljo ljudstva, marveč za navadno divjaštvo ljudi, ki se pustijo zlorabljati od poklicnih hujskačev.

Se večje izgrede so izzvale protikomunistične demonstracije v Franciji in posebno še v Parizu, kjer so razdejali in požgali poslopje KP-jevskega glasila „Humanite“ in druge komunistične lokale. Pariška policija pa je prepovedala proslavo oktobrske revolucije, kar se je zgodilo prvič v zgodovini francoske republike (taka prepoved je bila doslej izrečena le v času nemške zasedbe Pariza).

Ta gonja dosega v posameznih deželah Zapada že tak obseg, da bi najraje v vsakem komunistu videli morilca in zločinca ter obsojajo vsakogar, ki bi še zagovarjal kakršno koli sodelovanje s Sovjetsko zvezo. Da se za vsem tem skrivajo določeni nameni, je več kot očitno, kajti isti ljudje, ki na eni strani kričijo o sovjetskem nasilju na Madžarskem

in pretakajo krokodilove solze zaradi žrtev, ki so jih zahtevali tamkajšnji tragični dogodki, bi na drugi strani najraje zamolčali oboroženi napad Anglije, Francije in Izraela na Egipt, čeprav so tam anglo-francoske bombe ubile prav tako na tisoče nedolžnih ljudi.

V zvezi s temi dogodki je podal zanimivo izjavo dekan dr. Johnson iz jugovzhodnega angleškega mesta Canterbury. Dejal je, da

so sovjetska dejanja na Madžarskem moralno prej opravičljiva kot pa anglo-francoska intervencija v Egiptu, kajti Sovjetsko zvezo je k sodelovanju pozvala madžarska vlada, Velike Britanije pa nihče ni vabil v Egipt. Poudaril je še, da pomeni britanska akcija poizkus zavrteti razvoj časa nazaj v dobo imperializma in kolonializma, medtem ko je Sovjetska zveza le zabranila zopetni pojav fašizma.

Resnica — resnici na ljubo

(Nadaljevanje z 2. strani)

vedo povedati še mnogo več, a jih ne imenujemo, da jim prihranimo nevšečnosti s strani ordinariata.

»Nedelja« s svojim odgovorom dejansko ni na ničesar odgovorila. Z izmotavanjem in za lase privlečenim izgovarjanjem ni mogla izbrisati dejstev: da je celovški ordinariat pod škofom dr. Rohracherm odredil samo nemško bogoslužje v naših krajih; da ne poznamo niti enega slovenskega vernika ali duhovnika, ki bi ga bilo celovško škofijstvo rešilo iz izseljeniškega ali koncentracijskega taborišča; da je sedanji škof prepovedal mašo-zadušnico za v tujini umrle izseljence; da je maševal na 10-oktobrskem romanju nemških »Heimkehrerjev« v Gospi Sveti; da je zahteval izbris napisa na velikovškem partizanskem spomeniku, dočim na istem cerkvenem pokopališču dopušča nacistične znake; da še do danes ni priznal,

da je izključitev naprednih Slovencev iz Cerkve izrekel samo iz političnih razlogov, da bi podprl protislovenske OVP-jevske šoviniste; da pokojnemu zaslužnemu slovenskemu zadržniku msgr. Podgorcu ni privoščil niti ene slovenske besede. Ta dejstva skuša »Nedelja« zamegliti in opravičevati s praznimi izgovori, o ostalih dejstvih pa raje previdno molči, ker tudi z zavijanjem ne bi mogla popačiti neovrgljive resnice, da je splošno znana vloga ordinariata za časa škofovanja rajhovca dr. Hefterja, njegova tesna povezava s ponemčevalno politiko svoječasnega »Heimatbunda« pod vodstvom proslulega Maier-Kaibitscha ter prisrčnost, s katero je pozdravil Hitlerjev prihod na Koroško (glej sliko na 2. strani); da je ordinariat pod sedanjim škofom zaukazal za 10. oktober zvonjenje po vseh slovenskih farah; da je slovenskim duhovnikom prepovedal blagoslovitev partizanskih grobov in spomenikov, slovenskih združnih domov in veronauk v slovenski kmetijski šoli v Podravljah; da je prepovedal slovenskim duhovnikom iz Slovenije maševanje v slovenskih cerkvah in udeležbo slovenskih vernikov na koncertih njihovega pevskega zbora.

Vsa ta dejanja celovškega škofijstva so nasprotna cerkvenim naukom in verskemu duhu in tudi »Nedelja« ne ravna iz cerkveno-verskega prepričanja, ko jih skuša zanikati in celo opravičevati, naš list pa zlohotno dolžiti, da udarja po katoliški Cerkvi in njenih predstavnikih. Slovenski ljudje na Koroškem, zlasti tudi verniki in mnogi slovenski duhovniki, imajo za te stvari zelo tankočuten posluš in znajo točno razlikovati med iskrenim prizadevanjem za versko življenje in izkoriščanjem Cerkve in vere v politične in ponemčevalne namene. Mnogi med njimi so našemu listu hvaležni, da pove to, kar sami ne morejo povedati, in da na pravo mesto postavi, kje preneha versko področje in se začne protislovenska politika. Tudi v bodoče bomo — resnici na ljubo — vedno stali na strani resnice.

Deželni proračun za leto 1957

Na torkovi seji koroške deželne vlade pod predsedstvom deželnega glavarja Ferdinanda Wedeniga je deželni finančni referent deželni svetnik Sima predložil osnutek deželnega proračuna za leto 1957. Osnutek proračuna predvideva za redne izdatke znesek v višini 373.150.400 šilingov, katerim stojijo nasproti dohodki v višini 361.435.500 šilingov. Predvideni primanjkljaj znaša torej 11.714.900 šilingov. K temu pride še poseben proračun za slučaj, da bi dohodki presegali izdatke, ki znaša 9.346.800 šilingov. V izrednem proračunskem osnutku so predvideni izdatki v višini 19.085.000 šilingov. Osnutek proračuna so začeli obravnavati na današnji seji deželnega zbora.

Zahodnonemški in švedski konzulat v Celovcu

V Miesstalerstrasse 14 so dne 30. oktobra odprli konzulat Zahodnonemške zvezne republike. Konzularne posle je prevzel konzul dr. Karl Born.

V Burggasse 4 pa so uredili poslovne prostore za švedski konzulat. Za švedskega konzula je bil imenovan svetnik Hubert Kern.

Se vedno dosti prometnih nesreč

Čeprav so že številni motoristi spravili svoja motorna kolesa na varen prostor, kjer naj prezimijo, in je promet na cestah nekoliko ponehal, je še kljub temu dosti prometnih nesreč, ki dajo misliti. V preteklem tednu se je primerilo v Avstriji 980 prometnih nesreč. 688 ljudi je bilo poškodovanih, 30 pa jih je bilo ubitih. Pri 56 primerih so ugotovili pijanost vozačev, v 31 primerih je vozač pobežnil, ne da bi se zanimal za ponesrečence. Na Koroškem je bilo pretekli teden 82 prometnih nesreč in pri teh 50 oseb poškodovanih, 3 pa mrtve.

Potujoči kino SPZ predvaja

od sobote, 17. novembra do četrtega, 22. novembra 1956 film:

»Gore v plamenih«
(Berge in Flammen)

v soboto, 17. novembra, ob 20.00 uri v Šmihelu pri Šercerju,
v nedeljo, 18. novembra, ob 15.00 uri v Ledenicah pri Rauschu,
ob 20.00 uri na Brnci pri Mušetu,
v ponedeljek, 19. novembra, ob 20.00 uri v Škofičah pri Schützu,
v torek, 20. novembra, ob 20.00 uri v Št. Janžu pri Tišlerju,
v sredo, 21. novembra, ob 20.00 uri na Radišah v farni dvorani,
v četrtek, 22. novembra, ob 20.00 uri v Bilčovsu pri Miklavžu.

Kmečkobornične volitve v številkah

Po dosedanjih uradno še ne potrjenih podatkih kaže izid volitev v odbore okrajnih kmečkih zbornic, kjer je kandidirala Kmečka gospodarska zveza, naslednjo sliko:

	Beljak	Celovec	Velikovec
Bauernbund (BB)	1.770	2.071	1.992
Arbeitsbauernbund (AB)	956	729	623
Freiheitliche Bauernschaft (FB)	839	361	273
Kmečka gospodarska zveza (KGZ)	373	465	728

Po občinah pa se glasovi delijo:

	BB	AB	FB	KGZ
Brdo pri Šmohorju	92	69	11	7
Ziljska Bistrica	59	12	3	7
Straja ves	75	36	5	12
Podklošter	112	70	8	6
Bekštanj	184	54	18	99
Ledenice	61	36	21	33
Rožek	32	3	9	13
Št. Jakob v Rožu	114	83	11	135
Marija na Zilji	89	55	20	5
Vernberk	64	98	64	9
Lipa	32	32	19	9
Bistrica v Rožu	67	12	4	23
Svetna ves	46	25	8	30
Borovlje	35	26	9	16
Slovenji Plajberk	22	23	3	18
Sele	16	14	—	40
Medborovnica	42	28	2	16
Šmarjeta	55	23	7	41
Zgornja vesca	30	2	1	37
Bilčovs	58	23	3	54
Kotmara ves	72	36	3	45
Škofiče	62	33	8	53
Hodiše	69	34	7	32
Otok	34	10	2	5
Vetrinj	60	29	12	2
Celovec	217	26	38	3
Radiše	28	11	13	42
Medgorje	54	29	4	1
Št. Tomaž	102	20	7	5
Galicija	95	37	18	36
Žitara ves	113	96	1	61
Železna Kapla	6	8	—	1
Bela	48	23	4	62
Škocijan	174	27	23	102
Dobrla ves	271	70	14	47
Globasnica	85	7	7	90
Bistrica nad Pliberkom	62	45	8	109
Libuče	34	16	3	33
Pliberk	38	3	2	1
Blato	89	10	9	109
Žvabek	26	25	1	18
Libeliče	9	12	16	5
Ruda	67	69	19	13
Grebinj	92	69	11	7
Št. Peter na Vašinjah	77	37	9	7
Vovbre	120	34	5	12
Velikovec	61	12	15	4
Djekše	79	31	4	2
Važenberk	183	20	47	8

Nasproti volitvam 1951 je KGZ povečala število svojih glasov predvsem v občinah Kotmara ves, Radiše, Loga ves, Žitara ves, Libeliče, Bistrica nad Pliberkom, Važenberk in Ziljska Bistrica.

RADIO PROGRAM

RADIO CELOVEC

Poročila dnevno: 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 17.00, 20.00, 22.00.

Sobota, 17. november:

5.35 Kmečka godba — 6.00 Oddaja za kmete — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 8.45 Širni pisani svet — 9.00 S pesmijo pozdravljamo in voščimo (slov.) — 10.00 Gospodinjski magacin — 11.00 Dobro razpoloženi ob enajstih — 11.45 Oddaja za podeželje — 14.30 Pozdrav nate — 16.15 Odlični izbor — 17.10 Avstrija v pesmi in plešu — 20.16 Petje med vrsticami.

Nedelja, 18. november:

6.10 Veselo in poskočno — 7.25 S pesmijo pozdravljamo in voščimo (slov.) — 8.05 Oddaja za kmete — 9.00 Glasba za zabavo — 11.05 Veselo petje — veselo igranje — 13.45 Oddaja za lovce — 14.30 Pozdrav nate — 17.05 Plesna glasba — 18.30 Virtuozna klavirska glasba — 19.00 Nedeljska športna poročila — 20.15 Otroci, kako mineva čas — 20.30 Na lepi modri Donavi.

Ponedeljek, 19. november:

5.35 Kmečka godba — 6.00 Oddaja za kmete — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 8.45 Zapiski iz domovine — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinjski magacin — 11.00 Dobro razpoloženi ob enajstih — 14.45 Oddaja za podeželje — 14.00 Slovenska oddaja — 16.00 Podeželjski venček — 16.45 Znanje za vse — 18.45 Za našo vas (slov.) — 20.16 Vzemij stvar z lahke strani.

Torek, 20. november:

6.35 Alpski zvoki — 6.00 Oddaja za kmete — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 8.45 Zdravniki se borijo proti boleznim in

smrti — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinjski magacin — 11.00 Dobro razpoloženi ob enajstih — 11.45 Oddaja za podeželje — 14.00 Slovenska oddaja — 15.30 Iz operet in filmov — 16.40 Oddaja za žene — 20.16 „Oba strelca“, komična opera.

Sreda, 21. november:

5.35 Kmečka godba — 6.00 Oddaja za kmete — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 8.45 Iz ženskega sveta — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinjski magacin — 11.00 Dobro razpoloženi ob enajstih — 11.45 Oddaja za podeželje — 14.00 Slovenska oddaja — 16.45 Znanje za vse — 17.15 Lepa pesem — 18.45 Slovenska oddaja — 20.16 Glasbena oddaja — 21.00 Pošta vabi.

Četrtek, 22. november:

5.35 Kmečka godba — 6.00 Oddaja za kmete — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 8.45 Avstriji v inozemstvu — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinjski magacin — 11.00 Dobro razpoloženi ob enajstih — 11.45 Oddaja za podeželje — 14.00 Slovenska oddaja — 15.45 Oddaja za žene — 18.45 Oddaja za kmete — 20.16 Poletne olimpijske igre v Melbournu — 20.20 Ljubezen in trpljenje v ljudski pesmi.

Petek, 23. november:

5.35 Kmečka godba — 6.00 Oddaja za kmete — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 8.45 Domovina in čas — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinjski magacin — 11.00 Dobro razpoloženi ob enajstih — 11.45 Oddaja za podeželje — 14.00 Slovenska oddaja — 15.30 Olimpijske igre v Melbournu — 16.30 Otroški zbori — 18.45 Slovenska oddaja — 20.16 Poletne olimpijske igre 1956 v Melbournu — 20.20 „Travnata harfa“, slušna igra.